

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 208

Any XVII

DESEMBRE, 2003

Tots els que anàrem d'excursió

AQUEST
MES HEM
PUJAT AL
MASSANELLA

Dalt del cim. Al fons el Puig Tomir

Sumari

Editorial i sumari	2
Una taula rodona sobre l'Autovia	3
Pujada al Massanella	4
Treball de recerca etnomusicològica ...	5
Concurs de betlems	7
Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb Catalina Ribas Mas de Son Canet	8
Pressupostos del Pla d'obres i Serveis	12
Presentació del projecte de desdoblament de la C-715 Palma-Mancor	12
Novetats i activitats a la biblioteca	13
Dos esdeveniments esportius a Cas Metge Monjo	13
Bullit de Notícies	14
Demografia. Telèfons d'interès	16
El temps. Horaris del tren	17
Qui parla de fer mal?	18
És veritat que Espanya va bé?	18
Anar a l'ull al bou amb l'ELA -X-	20
Arena, cel i lliris	22
Resposta de Jaume Mestre a Rafel Oliver i dues firmes més	22
El club ciclista a Eivissa i Formentera	23
La poesia de l'amo en Llorenç	23
Per una Mallorca més ben protegida	24
Assassinada Cecília	25
Índex any 2003	25

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol, Joan Gelabert, Miquel Morey, Catalina Ribas, Consell de Mallorca, Jaume Ferriol, Pep Ferriol

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

EDITORIAL

Quan arribam en aquestes dates, ens dedicam fer un repàs del que ha estat l'any que s'acaba i també sovint feim projectes de cara el que anam a començar. L'Associació Cultural Fent Carrerany aviat haurà de fer l'examen del que ha estat l'any que s'acaba i fer els projectes del proper, per això ben aviat hi haurà l'assemblea general i serà el moment de donar compte als nostres socis de la feina feta.

Des de la revista, si miram l'índex anual podreu comprovar que passen els anys i la revista segueix complint la seva funció d'informar i recollir totes les opinions que ens arriben. Fent un repàs comprovam que hem publicat entre d'altres: 9 articles relacionats amb la persona de Francesc de Borja Moll, per commemorar el centenari del seu naixement; 6 receptes de cuina; 10 notícies relacionades amb l'escola; 4 comunicats del Grup d'Esplai; notícies esportives; tota la informació relacionada amb les eleccions del passat mes de maig; molts d'articles d'opinió diversa; poemes i relats breus; hem passejat per Berlín, pel Xúquer i Budapest; hem fet 8 xerradetes, etc.

A més hem arribat al número 200 de la revista, més de 16 anys arribant mes a mes a ca vostra, és una fita per recordar. No volem viure del passat ni de records, però per seguir fent feina i fent revistes, no podem oblidar aquest bagatge.

Pel cantó de política autonòmica, des de les passades eleccions, ha canviat el color polític del Govern de les Illes Balears i la seva manera d'actuar. Administren la nova majoria absoluta, que ni ells imaginaven, amb prepotència i xuleria. Han començat imposant autovies i autopistes, rebaixant el nivell de català per ser funcionari, han tancat Somradio, l'única emissora pública en català, volen crear una televisió autonòmica menyspreant la nostra llengua, no escolten a l'oposició ni a l'opinió pública i quan demanes explicacions sobre alguna actuació la seva resposta és: tenim majoria absoluta. Però així no es fan les coses, la democràcia no és doblegar i humiliar els que no pensen com tu, la democràcia és el joc de les idees, el debat, i escoltar l'opinió pública quan parla, no només cada 4 anys a les urnes. Potser els pròxims en rebre siguem els de la Premsa Forana però, no ens faran callar.

I ara sols esperar que ens toqui la grossa de Nadal i que passem unes bones festes amb companyia de les persones estimades,

MOLTS D'ANYS!!!

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Jaume Ayats Abeyà, Francesc Vicens Vidal, Antònia Maria Sureda Colombram, Consell de Mallorca, Joana Maria Capó, Cecili Buele i Ramis, Miquel Rosselló i Quetglas, Lluç Matas, Jaume Mestre Llompart, Miquel Jordan i Ronsano, Llorenç Dalmau, Pere Sureda Ribas, i Pep Ferriol.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

Lloc Web:

www.premsaforana.com/fentcarrerany

correu electrònic:

fentcarrerany@premsaforana.com

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

UNA TAULA RODONA SOBRE L'AUTOVIA MANACOR-INCA

Dissabte dia vuit de novembre, la nostra associació organitzà, a la Casa de Cultura, una taula rodona sobre el projecte de l'autovia Manacor-Inca. La taula rodona va ser moderada per Mateu Ferrer, periodista del Diario de Mallorca i hi estaven convidats els quatre caps de llista amb representació a l'Ajuntament de Maria, un tècnic d'Obres Públiques del Govern, en Nofre Rullan, professor del Departament de Ciències de la Terra de la UIB i exdirector general de la Conselleria de Medi Ambient, a més d'uns representants de Maria de la Plataforma Autovia No. A l'hora de la veritat, els quatre caps de llista locals sí que hi acudiren, Antoni Mulet, pel PP, Guillem Ferriol per UM, Martí Ferriol pel PSOE i Catalina Inès Perelló pel PSM-Independents de Maria. El convidat de la Conselleria d'Obres Públiques, no vengué i ens feren arribar que anaven tan atafegats que no podien venir fins a Maria (era un dissabte a vespre). També ens fallà el professor de la UIB, que més tard es posà en contacte amb l'associació i es disculpà, dient-nos que s'havia equivocat de dia i que li sabia molt de greu. Els qui no fallaren foren els dos representants locals de la Plataforma a Maria, Antoni Lluç Mas i Pep Ferriol, que dugueren a la sala, plànols, retalls de premsa i papers d'al·legacions en contra de l'autovia. Havíem preparat la sala amb cadires per a una vuitantena de persones, que a l'hora de la veritat no bastaren, ja que foren més d'un centenar els assistents, cosa que demostrava l'interès del tema i les ganes de saber les opinions dels diferents grups presents a la reunió i les dels experts assistents.

La taula rodona començà amb una ronda d'opinions dels representants a la taula sobre el projecte i la seva posició sobre el tema. Tots quatre es manifestaren contra del projecte, per innecessari, pel consum de territori i per les conseqüències que pot tenir per al futur del Pla. El mateix

Els participants a la taula rodona

digueren els dos representants de la Plataforma, que es lamentaren de la falta de diàleg del PP i d'UM sobre el projecte, de la seva improvisació i del fet que l'única argumentació que donaven a favor de la seva construcció fos el fet d'haver guanyat unes eleccions.

Posteriorment, amb les intervencions del públic assistent fou quan el debat agafà els tons més intensos. Els dos representants del PP i d'UM foren acusats de no mirar pels interessos del poble, ja que la seva discrepància amb el projecte es limitava a discrepar-ne amb una votació i que el compromís s'acabava aquí. Algun dels assistents els recriminà que per coherència, si no estaven d'acord amb un projecte que perjudicava la gent de Maria, havien de presentar la dimissió per obligar el seu partit a reflexionar sobre el projecte. Algunes argumentacions sobre l'augment de seguretat d'una autovia sobre una carretera normal com l'actual fou contestada amb dades que deien exactament el contrari. Fins i tot algú els recordà que el proper mes de març hi havia eleccions generals i la gent tendria bona memòria sobre el que havien fet els seus respectius partits.

El debat en alguns moments agafà un to fort, però sempre es mogué dins d'unes formes respectuoses amb les persones assistents.

Al cap de dues hores el moderador donà per acabada la taula rodona i agraí a la gent la seva presència i interès per un tema que estava de tanta actualitat i que afectava tan de ple la gent del nostre poble, alhora que ressaltà que un tema tan polèmic i que pot perjudicar tan greument la vida de la gent de Maria, s'hagués pogut debatre amb serenitat, seny i sense perdre les formes.

Els membres de la Plataforma Autovia No recolliren moltes signatures en contra del projecte que feren arribar, juntament amb les altres recollides arreu de tota l'illa, al Consell de Mallorca, que és l'organisme que ha d'aprovar l'esmentada infraestructura viària.

Un nombros públic, molt participatiu, omplí la sala

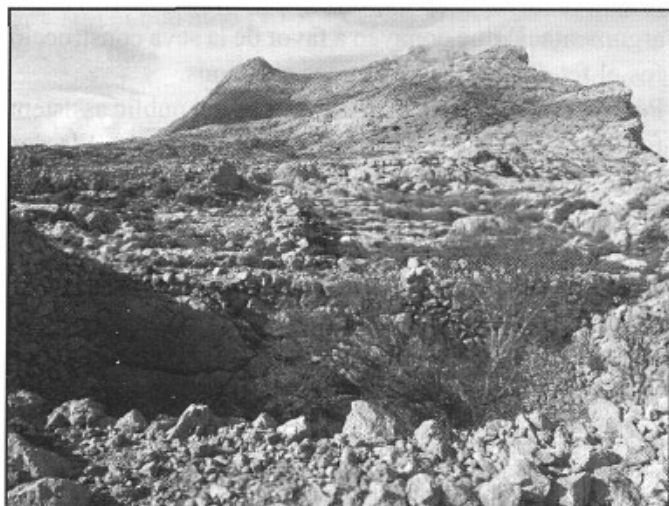
Pujada al Massanella

Deixàrem els cotxes al Coll de Sa Bataia i entràrem dins la finca de Comafreda. Allà ens feren pagar 2 euros per poder passar. Després, per amunt, per camins de cabra.

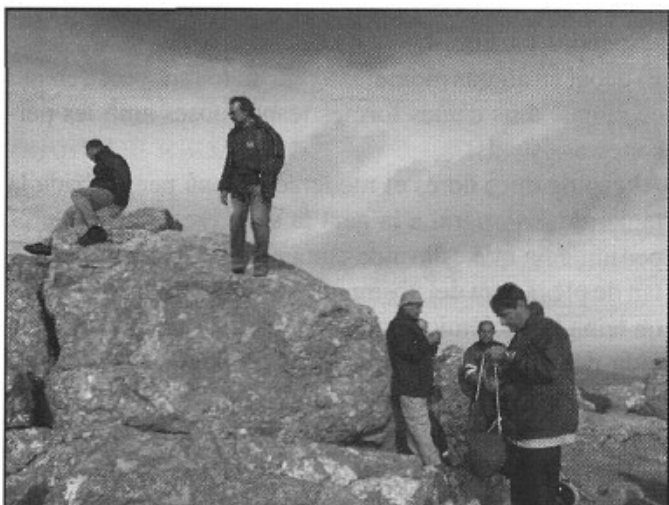
Així com anàvem ascendint, la visió sobre les muntanyes s'anava aixemplant. Aquí teniu els puigs d'Alcadena i el d'Alaró envoltats de núvols.

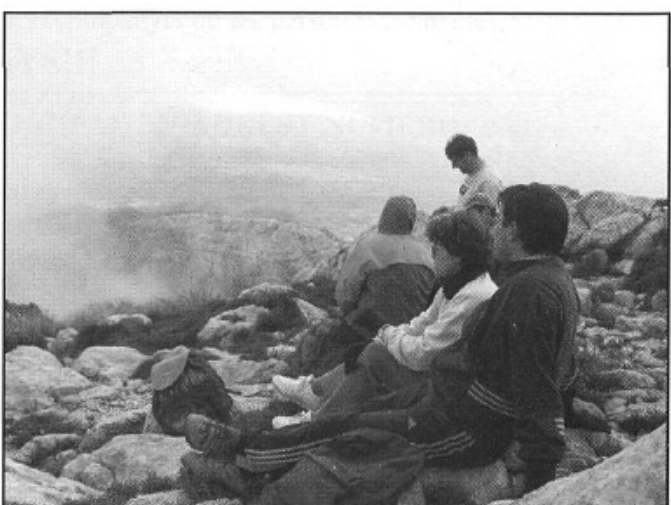
Des del pla de Sa Neu les dues puntes del Massanella es veuen així, molt properes. Queda el darrer esforç pel cim

Aquí teniu el que queda de la casa de neu, gran dipòsit que s'omplia de neu i així es mantenia fins l'estiu.

Aquí ens teniu, a dalt de tot, molt a prop del cel. El vent ens feu fugir més prest del que desitjàvem.

A l'hora de dinar ho fèrem en un arracer, observant els diferents pobles que d'allà dalt es divisaven.

TREBALL DE RECERCA ETNOMUSICOLÒGICA

Les tonades de feina a l'Illa de Mallorca

L'objecte d'estudi d'aquest treball de recerca són les tonades de feina a l'Illa de Mallorca. Ha estat dut a terme per un equip d'investigadors format per Jaume Ayats Abeyà (director), Francesc Vicens Vidal i Antònia Maria Sureda Colombram entre els mesos de febrer i octubre del 2003.

La recerca començà a partir de la base establerta pels primers treballs d'investigació d'orientació positivista el mètode dels quals es fonamentava en la descripció i la notació. Aquests treballs són els d'Antoni Noguera, el de Josep Massot i Planes (Cançoner musical de Mallorca), o les recerques que féu Baltasar Samper per l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Aquests primers treballs, tot i ser molt importants, tenen les seves limitacions, sobretot des de l'òptica i les metodologies de l'etnomusicologia actual.

A partir dels mètodes de l'Etnomusicologia actuals, hem fet un estudi melòdic estructural (via d'estudi que ja apuntà Baltasar Samper, però que no arribà a aclarir), hem tingut en compte factors de funcionalitat del fet musical, qüestions d'estètica individual i col·lectiva i, sobretot, qüestions de vivència personal i social. Els resultats de la recerca presenten una anàlisi del fet musical en el context sociocultural. La música no es pot desvincular de les persones ni de la societat que la fa possible. Per això hem basat la recerca en el diàleg directe amb qui ho ha viscut i experimentat en primera persona.

Presentem una visió global del fenomen de les tonades de feina a l'Illa de Mallorca que reflecteix també les particularitats i maneres de fer dels diferents pobles. Per això hem dividit l'Illa en tres zones a partir de la seva geomorfologia ja que aquesta en condiciona els tipus de cultius i, evidentment, els tipus de tonades. La primera zona es concreta al centre de l'Illa, al Pla. S'han fet entrevistes a persones de Llubí, Maria de la Salut, Sant Joan, Montuïri, Muro. La segona zona contempla la zona sud i els pobles visitats foren ses Salines, Felanitx, Calonge, s'Alqueria Blanca, es Llombards. La tercera zona es centra a la zona nord als pobles de Bunyola, Binissalem, Santa Maria, Esporles, Selva, Campanet. Hem entrevistat, aproximadament, un total de seixanta persones i hem obtingut un total de trenta hores d'enregistraments, els quals s'han fet amb aparells d'alta tecnologia i màxima qualitat digital.

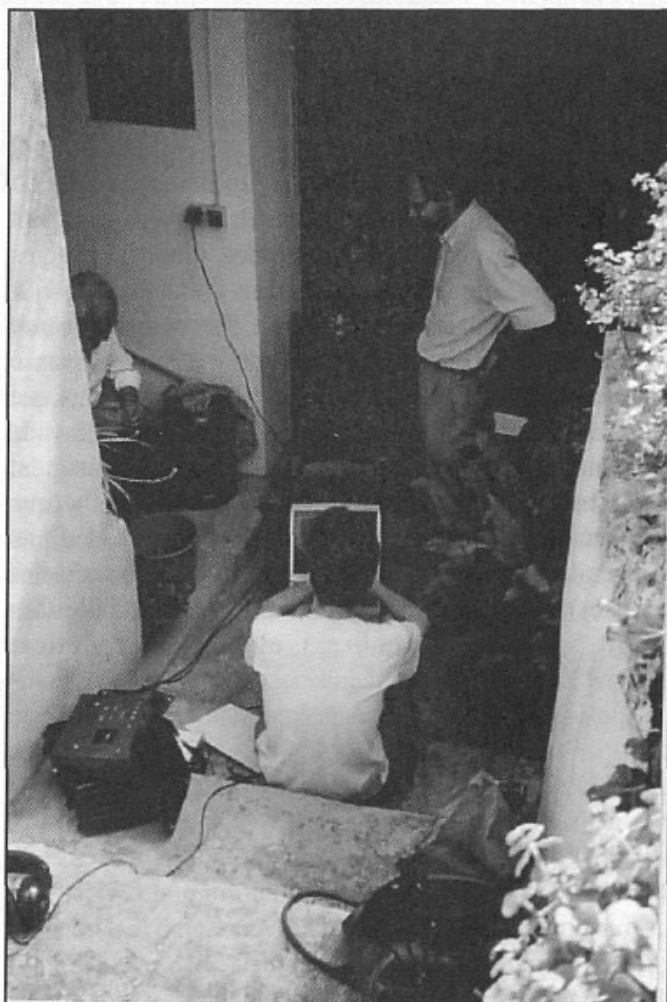
Hem aplicat un mètode analíticocomparatiu de les tonades en relació a cada activitat. Hem treballat i aplicat una anàlisi i notació pròpies de la disciplina etnomusicològica ja que alguns dels paràmetres musicals de les tonades (melodia, ritme, ornamentacions, afinació) no poden ser

fixats pels motlles de la música acadèmica occidental. Hem establert protocols d'enquesta i diàleg amb els cantadors sobre elements melòdics, expressius, estètics, interpretatius i terminològics, els resultats analítics dels quals han estat comprovats a partir del contrast de criteris entre cantadors. Hem donat també molta importància a l'anàlisi de la gestualitat i actitud corporal inherent al cant en cada ocasió.

Hem demanat als cantadors sobre la percepció que es té de les tonades, del seu valor, de les implicacions socials i dels elements estètics. L'objectiu era establir lligams entre la imatge sonora de les tonades amb altres aspectes socials i personals.

Dividim els resultats de la investigació en set apartats, són els següents: categories de les tonades en relació a les feines; estructura formal; terminologia i estètica; aspectes socials; textos: creació, comunicació i adequació; gest i cant en les feines i algunes qüestions de gènere.

A l'apartat Categories de les tonades en relació a les feines mostrem un panorama complet i ordenat de les diferents

Aquí teniu els autors, amb els seus ormejos de gravació, durant la feina de gravació

tonades existents tot i que, tal i com indicam en anunciar el nostre objecte d'estudi, ens centram en l'anàlisi només de les de feina. Al principi ens situàvem davant d'un ventall enorme de categories que ens donaven una informació confosa i en alguns casos errònia. En els cantadors hi ha molt clara consciència d'una "unitat" de tonada per a cada una de les feines que relaten, i una clara distinció entre tonades de feines diferents. És la feina dins del cicle anual de les estacions que regulava les tonades de la mateixa manera que regulava les eines que s'usaven, els gestos del treball, les actituds i els codis socialitzadors. D'entrada podem agrupar les tonades des d'un criteri de treball o de festa. Per una banda tenim les tonades vinculades a les feines del camp que feia tothom a l'època corresponent, i complementades per les tonades de les feines del camp que només sabien fer alguns "especialistes". Les que feia tothom són les del cicle del cereal (llaurar, segar, batre, esterrossar, ventar i plantar arròs), i les dels arbres fruiters (espolsar ametlles, collir figues, collir ametlles, collir olives i collir tàperes). Les referents als especialistes són la d'exsecallar (dels arbres fruiters), tondre i munyir (dels animals). Es cantaven en el moment de l'any que marcava el cicle productiu ja que no s'entenia la pràctica musical sense la pràctica laboral. Per altra banda, hi ha unes altres tonades que estan estretament relacionades amb un component ludicofestiu i que es cantaven en dies assenyalats del calendari o bé el dia que es feien matances, o quan s'acabava de fer feina a l'era. Tenien un espai social diferent a les de feina i, sovint, un temps de calendari més "flexible". Ens referim a la tonada de verema—sovint mal entesa com a de feina—, ximbomba, glosats, i gèneres de moda com columbianes, flamencos i fandanguillos.

El segon apartat fa referència a l'Estructura formal. D'entrada podem observar una melodia melismàtica, sense una pulsació regular, i amb una disposició de graus que recorda les litúrgies i recitats religiosos, però molt allunyada dels models acadèmics de la música tonal europea. Podríem parlar d'uns models mínims de referència (que posa en relació tonada-feina-zona geogràfica) i d'uns marges de realització (adaptats al cantador i circumstàncies precises). Els paràmetres formals a tenir en compte són: àmbit i tessitura, timbre i elaboració fonètica, desenvolupament temporal, intensitat, disposició dels graus i disposició i marges temporals. Aquest nivell d'anàlisi està en procés i s'ha de completar amb les anàlisis acústiques que farà el departament de Sonologia de l'Escola Superior de Música de Catalunya.

Un tema que considerem de primera importància és el de Terminologia i Estètica. Tractam terminologia i estètica de manera conjunta ja que tenen a veure amb la percepció estètica i amb les maneres de cantar. Són aspectes molt importants per tal d'escatir la conceptualització i la vivència que els cantadors tenen a l'entorn de les tonades. Les conclusions a què hem arribat creiem que són molt

aclaridores ja que sovint s'han vengut usant certs termes i conceptes de manera vaga o confosa. Els conceptes que hem treballat són: tonada, cançó, mot, cançó llarga, cantar bé, miula, tenir bona miula, galejar la veu, flamenc, fandanguillo, columbiana i aflamencat. Tenir clar els conceptes amb els quals es treballa és imprescindible, si no fos així podríem haver arribat a conclusions del tot errònies ja que certs termes, com per exemple "cançó", en altres contextos tenen un significat completament diferent. A més a més, podem apuntar sorprenents correspondències terminològiques amb altres àrees geogràfiques properes (Catalunya, les terres de l'Ebre). A l'apartat Aspectes socials fem referència a la part més sociocultural, la qual veiem de vital importància ja que creiem que la significació dels fenòmens musicals no és intrínseca a l'objecte sinó que és aportada i construïda socioculturalment. Hem prioritzat els records, les emocions i les vivències. Sempre a partir del diàleg amb els protagonistes directes, hem volgut desmitificar certs constructes romàntics que lligaven aquestes tonades a un passat idíl·lic i genuí amb propietats, fins i tot, catàrquiques. Pel que fa a l'aprenentatge, les tonades eren apreses per transmissió oral, en un àmbit no formal i en entorns socials derivats de la mateixa activitat (fent feina al camp, de la mà de familiars, veïnats o altres treballadors del camp). Aprendre a cantar formava part inseparable del fet d'aprendre a treballar. Cantar i treballar alhora servia de demostració de destresa física. Dins d'aquest apartat hem tractat també el tema del folklorisme, és a dir, les actituds que tracten de reproduir fora del context original (espai, temps i funció) les tonades i el món tradicional en general. Ens referim a concursos, demostracions, diades, actituds i valors que pretenen conservar, preservar o recuperar un patrimoni cultural i que cerquen un alt nivell de "puresa" i "autenticitat" a l'hora de cantar aquestes tonades. Hem analitzat les conseqüències que es deriven d'aquest fet: l'adequació del contingut textual de la tonada posada en relació a la feina a la qual pertanyia, fixació de l'idioma (no sempre català) i possibles variacions d'estils i maneres de cantar (notable augment d'ornamentacions i recreacions melòdiques).

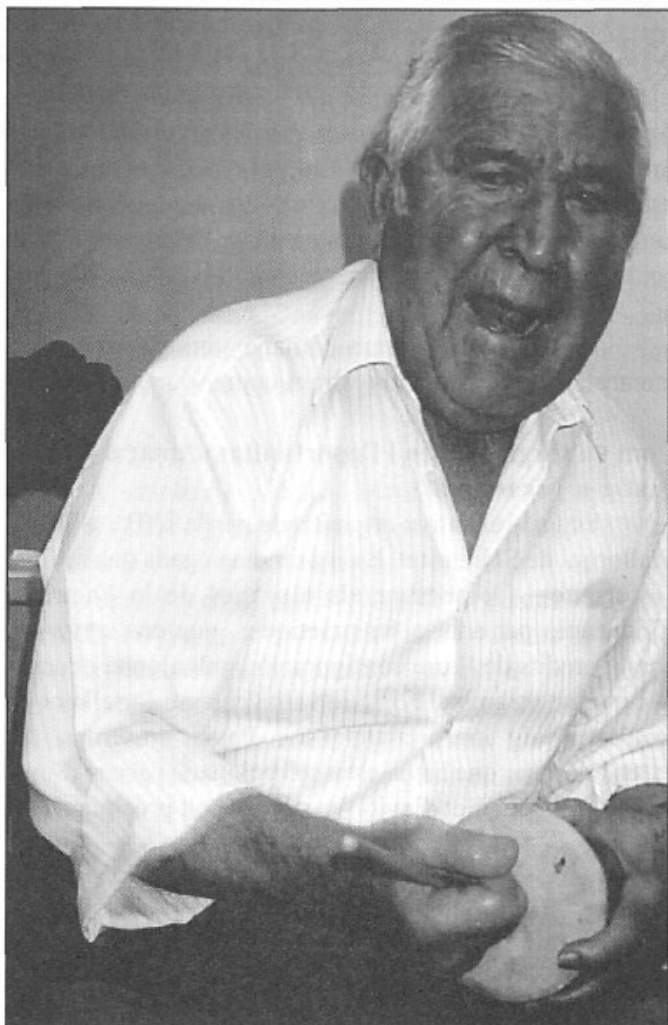
Les cançons de les tonades—el terme cançó es refereix exclusivament a la part textual—són tractades a l'apartat Textos: creació, comunicació i adequació. Tractam aspectes d'aprenentatge, de glosar, textos de picat, verds i coents, vinculació cançó-tonada, i idioma. Tenim en procés un buidatge de totes les cançons aplegades (cantades o recitades) amb l'objectiu de fer camps semàntics i fer categoritzacions al respecte. Pel que fa a la qüestió del glosar, creació expressa de cançons adaptades a la situació, proposam un treball conjunt amb filòlegs o, si més no, un creuament d'aquestes dades amb les ja aportades per altres estudis d'aquest camp.

Baltasar Samper, a partir de les recerques que feu per a

l'Obra del Cançoner Popular entre els anys 1924 i 1933, ja apuntava l'estreta relació que hi havia entre el gest i el cant. A Gest i Cant en les feines, apuntam que la majoria de cantadors s'han de posar drets i amb el cos actiu, recorden més fàcilment les tonades a través del gest de la feina en concret. Ara bé, volem matisar aquest fet ja que els concursos i demostracions han tendit a teatralitzar-ho, i la vinculació cant i gest ha esdevingut una mica "espectacle". Una darrera vinculació gestual la veiem en el ball, no és un fet casual que la majoria de bons cantadors també siguin bons balladors cosa que relacionem amb la funció de la música com a demostració d'habilitat i destresa física.

Al darrer apartat tractem Algunes qüestions de gènere. En la distribució de feines per gèneres (homes-dones) destacaríem d'uns determinats rols que han d'assumir un grup o altre segons les seves pròpies circumstàncies. Un exemple seria el cas de dones vídues, fadrines, sense germans o homes a la família, que han de llaurar, esterrossar o sembrar, feines assumides, generalment, pel rol masculí. Exposem també que ens sobta gratament desvetllar un tema que, contra l'establert habitualment, posa de manifest una forta sensibilitat masculina. És el cas d'homes que s'emocionen a partir del contingut textual d'algunes cançons, o a partir del record, desvetllat a partir de les tonades, d'un temps passat o uns familiars difunts.

Tots aquests resultats, però haurien estat inimaginables sense l'excel·lent disposició i l'amable tracte de totes les persones que hem visitat, que són els veritables protagonistes i el motiu principal de la recerca. En tots els casos hem gaudit d'una rebuda i d'un tracte exquisits que han fet que la nostra labor fos ben agradable i productiva. El mateix agraïment volem transmetre a totes les persones que de manera desinteressada i sovint espontània han col·laborat en la recerca ajudant-nos, acollint-nos i orientant-nos a cadascun dels pobles i en el conjunt de l'Illa. La seva entusiasta participació ens ha facilitat molt les coses i els camins. Concretament, de Maria de la Salut voldríem donar les gràcies als cantadors Toni Ferriol (Mancorer), Catalina Colombram (Figuereta), Francesc

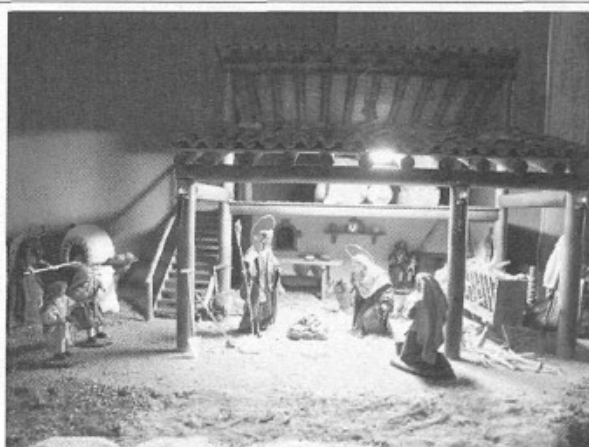
L'amo en Xesc de Son Cloquis, cantant una tonada amb la ximbomba

Mas (Xesc de Son Cloquis) i les seves famílies. Per la banda de les institucions, volem agrair la confiança en el nostre projecte per part de la Direcció General de Patrimoni de la Conselleria de Cultura del Consell Insular de Mallorca i de la Conselleria d'Educació i de Cultura del Govern de les Illes Balears, l'Escola Superior de Música de Catalunya, i molt especialment la col·laboració desinteressada i efectiva de l'Associació Cultural "Fent Carrerany" que ens ha facilitat infraestructura de gestió i ens va donar suport des del primer moment.

CONCURS DE BETLEMS

Per les properes festes de Nadal, com ja férem l'any passat, Fent Carrerany convoca un concurs de Betlems.

Hi poden participar totes les persones del terme de Maria que fins dia 24 de desembre s'hauran inscrit a l'Ajuntament. Només caldrà fer constar el nom i llinatges, domicili i telèfon. A partir d'aquest dia, el jurat es posarà en contacte amb les persones inscrites per quedar d'acord amb el dia i hora en que podrà passar a veure el Betlem.

Sa xerradeta a Ses Tarragones amb...

**Catalina Ribas Mas, de
Son Canet**

Aquest estiu va estar dos mesos a Nicaragua fent unes pràctiques relacionades amb els seus estudis de psicopedagogia. Per aquest motiu ens assegüem a la taula i aprofitàrem perquè ens contàs la seva experiència per Nicaragua i com va ser que va tenir l'oportunitat d'anar-hi.

Primer de tot vàrem comanar uns pa amb oli i mentre ens ho preparaven vàrem començar la xerrada.

Com va sorgir la idea i l'oportunitat d'anar a passar l'estiu a Nicaragua?

És una iniciativa organitzada per la UIB i el Fons Mallorquí de Solidaritat. És la primera vegada que se feia i ofertaven 4 places pr als alumnes de la Facultat d'Educació per anar a fer pràctiques, que ens servien com a crèdits de lliure configuració, amb alguna oenegé que col·labora amb el Fons. Jo vaig veure un cartell per la facultat i vaig anar a apuntar-me. Passat un temps me varen telefonar que havia estat seleccionada i al cap d'uns dies ja tenia el billet d'avió. Va ser tot molt precipitat.

Quan partíreu?

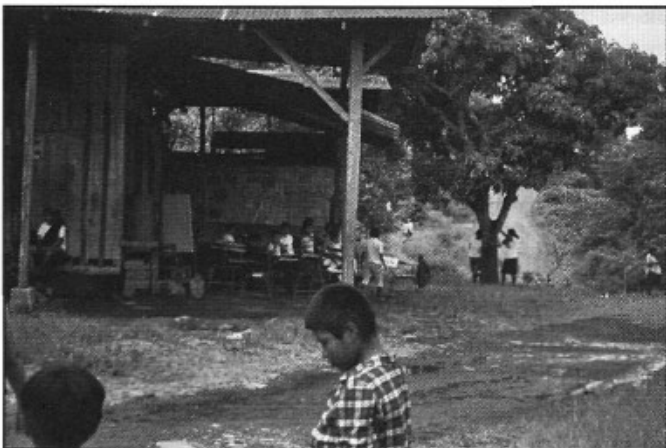
Dia 4 de juliol. La condició era que havíem d'estar dos mesos. Jo vaig partir una vegada acabats els exàmens.

El lloc el triàveu vosaltres o el vos adjudicaren?

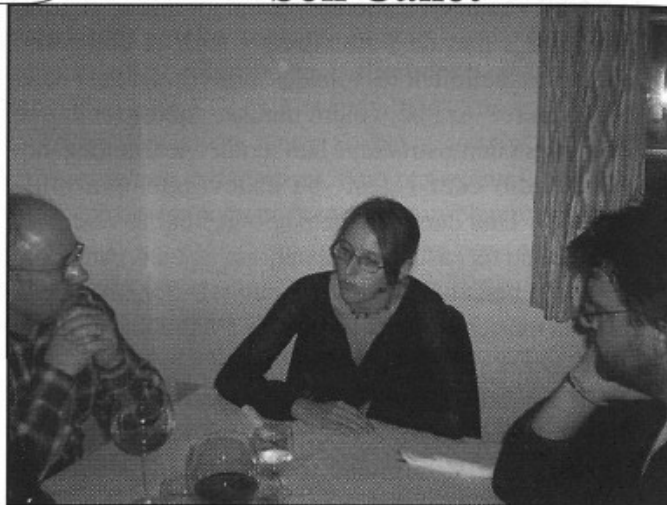
Podíem triar quina activitat volíem en relació als nostres estudis. Una companya d'Educació Social va triar fer feina a Managua amb al·lots del carrer i en canvi a mi m'interessava més fer pràctiques en una escola. Per això me posaren en contacte amb una associació catalana que se diu ACNAS, que fa feina amb educació, nutrició i sanitat i tenen diferents escoles repartides pel país.

Aquesta ONG la vares triar tu o la te varen adjudicar a la UIB?

El Fons Mallorquí va ser l'encarregat. Hi ha una

Aquí teniu una escola, quasi a l'aire lliure

Un moment de la xerrada, a Ses Tarragones

persona del Fons que està mig any a Mallorca fent projectes i l'altre mig a Nicaragua supervisant els projectes que subvencionen. En aquest cas el Fons va fer de mediador entre jo i l'oenegé ACNAS. A més va ser la persona que va venir a recollir-me a l'aeroport i me va acompanyar fins al lloc on vaig estar.

Que fas tot d'una que arribes a Managua?

Vaig arribar a l'aeroport i va venir aquesta al·lota del Fons a recollir-me. Vaig estar dos dies a Managua per habitar-me al canvi d'horari i descansar una mica del vol. Només arribar a Managua ja vaig patir el primer xoc que me va obligar a fer un canvi de xip. La primera cosa que me va impactar va ser que quan vàrem pujar dins el cotxe a l'aeroport, tot d'una me varen demanar si havia posat el "seguro", cosa que jo mai he fet a Mallorca. I també canvia molt el concepte de ciutat, ja que Managua és una ciutat enorme, però no sembla una ciutat. Els edificis estan sense acabar, les cases no són el que per aquí tenim per una casa, hi ha moltes edificacions de quatre fustes i una llauna per sòtil i per ells és una casa. Has d'anar canviant conceptes.

El que deia, vaig estar dos dies a Managua i després me varen pujar al poble de San Ramón, un poble d'unes 30.000 persones escampades per comunitats amb un nucli central d'unes 2.000 persones. Està en una zona de muntanya bastant elevada i humida i l'economia principal és el cultiu del cafè.

Managua va patir un terratrèmol?

Sí, crec que va ser l'any 1972 i la ciutat encara no està reconstruïda i fa 5 anys hi va passar l'huracà Mitch que va deixar molts de morts.

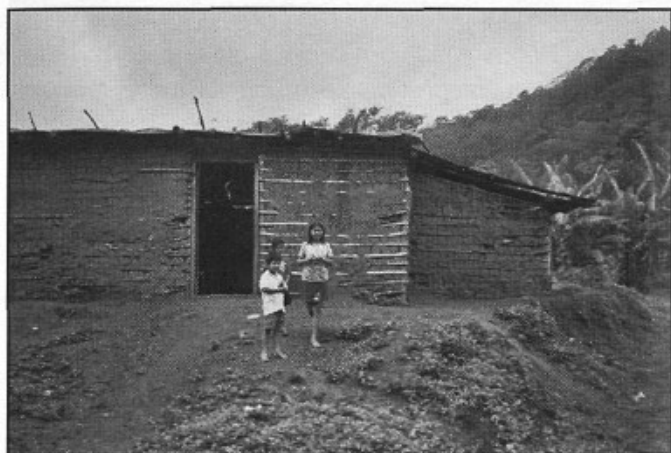
Ja arriben els plats i una oloreta de carn torrada comença a escampar-se per damunt la taula, decidim

sopar tranquils i continuar a l'hora dels cafès. El pa amb oli sembla un plat senzill però no tothom el sap preparar bé. A Ses Tarragones els preparen de primera, acompanyats d'olives pansides, trencades, grell, tàperes, fonoll marí, etc. I un vi de la terra que ens va deixar ben a plaer.

Arriben els cafès i la cassalla i continuam la xerrada...

A quina distància està San Ramón, de Managua?

Unes dues hores en cotxe per una més o manco bona carretera. Però de San Ramón a les comunitats sí que hi ha unes carreteres bastant dolentes.

Una casa amb les parets de fang

Quan arribes a San Ramón, tota sola, on vius, amb qui estàs?

Durant els dos mesos vaig estar bàsicament a San Ramón, llevat d'una setmana que vaig viure en una comunitat. A San Ramón jo vivia en una casa amb una família on l'home havia estat batle del poble amb els sandinistes i la dona formava part de l'organització.

Diguem que era una família de classe mitjana?

Sí, però no ho podem comparar amb la classe mitjana d'aquí. Tenien quatre fills, la major era periodista, i les altres dues, enguany no estudiaven perquè econòmicament no podien pagar-se els estudis. El menut estudiava a l'institut de Mazagarpa. Però estudiar a la universitat no ho pot fer tothom, ja que hi ha molta de gent a l'atur i moltes que viuen amb unes 5.000 pessetes al mes. Per fer-vos una idea un mestre d'escola cobra entre 10 i 15 mil pessetes i en canvi els preus dels supermercats o botigues són semblants als d'aquí, excepte els productes bàsics que són més barats, però els productes bàsics són l'arròs, els "frijoles" i poca cosa més. A la casa on jo estava, que com he dit era una família de classe mitjana hi havia gelera, però estava buida.

La diferència entre ells i la classe baixa era que tenien gelera, buida però en tenien?

Si, allà aprens a relativitzar molt les coses. Aquesta família per mi vivien de luxe, però aquí serien una família humil de classe baixa. Allà una casa no és el que aquí tenim per casa, són quatre fustes amb una llauna per sòtil, a San Ramón hi ha gent que viu bé i té una casa en condicions i pot fer alguna menjada que no sigui arròs i frijoles, poden anar a l'escola i hi ha autocars que van a Mazagarpa i no estan incomunicats, però a les comunitats estan incomunicats i hi ha molts de nins que no han sortit mai de la comunitat, ni han vist mai una televisió, una jugueta. Bé, no tenen res de res.

Com està l'educació a Nicaragua?

L'educació és pública i gratuïta, però a les comunitats no hi arriba i no hi ha escoles. El que l'associació ACNAS fa és fer escoles a les comunitats. Aquestes escoles són quatre parets i un mestre, i algunes de les comunitats tenen l'escola a tres o quatre hores de camí i no hi ha ni bus per anar-hi. Els mestres d'aquestes escoles són persones de les comunitats que saben llegir i escriure. Podem dir que el més viu de la comunitat és el mestre. L'associació el que fa és crear l'escola i fer les gestions perquè després el ministeri hi posi un mestre.

Amb la família que m'acollí...

Tu a quina escola estaves?

Jo estava a l'escola de San Ramón que té el torn nocturn, i venia gent gran que no podia venir a l'escola el dematí. També hi venien nins i nines de sis anys que no podien venir el dematí. Record les dues alumnes més petites, dues nines de sis i nou anys que tenien dos germans més petits i la seva mare feia feina el dematí i elles havien de guardar-los i per això anaven a l'escola el capvespre. Una altre al·lota per venir a l'escola havia de caminar una hora i mitja per camins plens de fang i pedres, tenint en compte que quasi cada dia plovia. Allà les estacions són èpoques de pluja i època seca, i ara era l'època de pluja que per nosaltres seria l'hivern i plovia a diari. Bé idò, aquesta nina arribava a classe molt neta i arreglada amb unes sabates amb tacó després d'haver caminat més d'una hora per camins plens de fang. Jo al principi no li deia

res, però no me quadrava i un dia li ho vaig demanar i me va explicar que abans d'arribar a l'escola s'aturava a un riu i se llevava els "chineles" que eren uns xoquins de goma i s'arreglava per venir a l'escola.

Interior d'una escola d'una comunitat

L'economia d'allà quina és?

Viuen del cafè. Però la recollida dels cafè just els ocupa dos mesos de feina, els mesos de setembre i octubre. Llavors també cultiven el camp: blat de les Índies, "frijoles", ... Llavors la gent té les seves gallines que pasturen per allà, lliures. És una economia de subsistència. Després visites les comunitats i com més properes estan a les grans ciutats, o com més fàcil és l'accés, més coses tenen. Ara com més allunyades estan i com més difícil és l'accés són més pobres.

I quin règim polític tenen allà ara?

En el 69 hi va haver la revolució sandinista i estaran fins el 90 sense un govern, amb un règim revolucionari. Abans hi havia hagut la dictadura d'en Somoza. Conten atrocitats d'aquesta època. Al 90 hi hagué les primeres eleccions i guanyà na Violeta Chamorro i des de llavors hi ha hagut un govern de dretes. Encara que en aquella zona sempre ha estat bastant sandinista i sempre han tengut batles sandinistes. És una zona bastant revolucionària. Una cosa que crida molt l'atenció als qui arriben allà són els "plantones". Aquests són gent de la comunitat que ho han perdut tot, no tenen res, i munten les seves casetes, "xaboles" amb plàstics o amb el que poden, a les entrades de les grans ciutats, a les voreres de la carretera, i allà es planten. I allà demanen que els donin per menjar. Abans d'arribar a San Ramón jo ja els vaig veure i m'explicaren que era tot això. Escarrufa! Impacta molt veure tots els nins allà, sense res!

I les comunitats com són, de què viuen, quines instal·lacions tenen?

(Mirant unes fotos) Aquesta és una comunitat que està prop d'una carretera i per això està més bé. Les cases bones són quatre parets de bloquets, amb el sostre

Dient les vaques i cabres cap a la pastura

d'uralita. Habitacions no n'hi ha o quasi no n'hi ha. A vegades posen una post o una cortina per fer separacions i en un mateix llit hi dormen moltes persones. Aquí en veim algunes fetes de fusta. Una escola i un menjador. En una de les fotos es veu el menjador i un nins que beuen un tassó de llet que allà els donen mitjançant un programa del ministeri, perquè llet en beuen poca.

Recordam una miqueta que alguns dels entrevistadors, els més vells, també beverien llet a l'escola, la llet del Pla Marshall.

Acompanyada d'unes nines de Nicaragua

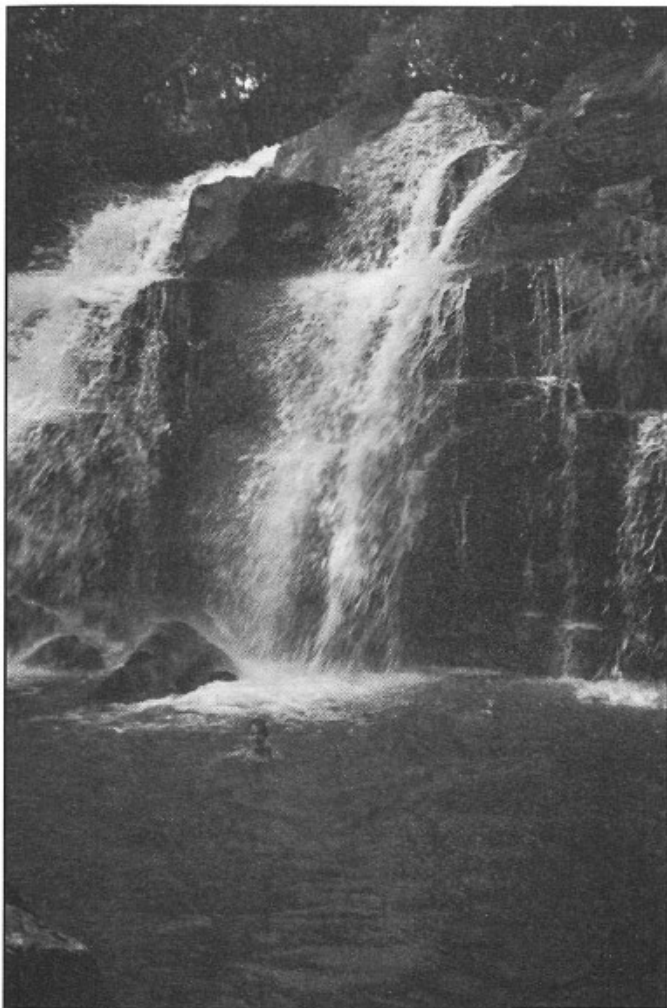
Què ens dius de les carreteres que trobares per allà i les que ens volen fer per aquí?

De tot d'una quan arribes allà és un xoc. Em pegava plorera i pensava que què hi feia jo aquí. Maldament sàpigues el que te trobaràs, tot et ve molt de nou. Llavors t'hi avenes, entre cometes. Perquè difícilment et pots avesar a tot això. Però bé. Llavors quan tornes aquí tot ho trobes molt superficial. A coses que abans li donaves molta importància ara no en tenen gens i a l'enrevés, coses que abans no li donaves importància ara en tenen molta. I veure que es volen invertir tants de diners en una autovia completament innecessària... Quan allà l'important és una bossa d'arròs... Allà tenen molta riquesa natural que podrien explotar. Però ara el cafè que és la seva base

econòmica, ha baixat molt de preu, quasi no els donen res.

Seguim mirant les fotos que na Catalina va fer per allà i ens va contant coses sobre elles.

Aquí tenim una escola que feien classe defora, amb uns envoltants preciosos. En aquesta altra, l'associació ACNAS està construint un centre cultural en una comunitat que està enmig. La intenció és crear una biblioteca ja que els envien bastants llibres d'aquí, passar consulta mèdica un pic a la setmana, i fer tallers per a gent major.

**Nedant en un aparatge natural d'una gran bellesa
Parlam un poc de Costa Rica i les diferències amb Nicaragua.**

Costa Rica l'han explotat més turísticament i molta gent de Nicaragua se'n va a fer feina allà. Nicaragua també es podria explotar turísticament, però té un govern tan corrupte... Per exemple diuen que no han repartit les ajudes de l'Huracà Mitch. Riquesa n'hi ha a Nicaragua però està molt mal repartida.

I a Nueva Segovia, que està agermanada amb la Mancomunitat del Pla, hi anares?

Estava a prop, però no hi vaig anar. El Fons

Mallorquí també hi té contacte.

Seguim comentant les fotos.

Aquí tenim una escola feta de fang i el terra també és fang. En aquesta altra foto hi ha una amiga de la família on estava. Tenia 17 anys i ja estava casada. Aquesta altra és el dispensari. L'associació fa feina en sanitat, educació i nutrició. En educació tenen uns 19 mestres contractats i atenen uns 600 alumnes. Allà la sanitat és pública, però el medicament se l'han de pagar. En aquest dispensari, gratuïtament els donen els medicaments que els arriben a través d'una associació catalana. És curiós com els administren aquests medicaments, tot ben comptadet, per aprofitar-les millor.

I hi veus solució a tot això?

Això han de ser ells mateixos que ho han d'aconseguir. Tal vegada si Estats Units hi donàs una mà, es podria fer més via. Però pareix que no hi té cap interès.

I així, dues hores després d'haver començat la xerrada, i d'intentar reflectir totes les experiències viscudes per na Catalina, ens acomiadam amb l'esperança que aquest país de l'Amèrica Central surti de la seva problemàtica social i econòmica, el més prest possible.

Antoni Fiol, Magí Ferriol i Miquel Moreu

PA amb OL
BAR RESTAURANT

**"SES
TARRAGONES"**

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carrel. Petra - Sta. Margalida Km. 4.600 - Tel.: 971 52 53 16

Pressupostos del Pla d'Obres i Serveis

El departament de Cooperació Local del Consell de Mallorca concedirà aportacions pressupostàries a tots els municipis de Mallorca que han sol·licitat ajudes econòmiques per posar en marxa el Pla d'Obres i Serveis de l'any 2004. El Consell de Mallorca es troba en converses amb els diferents municipis per consensuar les aportacions amb tots els ajuntaments i partits polítics. El Consell de Mallorca compta amb 10.171.000 euros de pressupost, dels quals 4.800.000 euros estan compromesos als convenis plurianuals anteriors. Per tant, queden un total de 5.308.000 euros per repartir en obres noves. El Consell de Mallorca té previst concedir pressupost als municipis per a la realització d'unes 50-60 obres en tota l'illa (1 o dues obres per municipi).

En xifres, aquestes són les demandes dels ajuntaments al Consell de Mallorca:

9 EQUIPAMENTS MUNICIPALS	2.846.917,74 euros
31 OBRES HIDRÀULIQUES	22.364.553,80 euros
30 CAMINS	7.406.336,95 euros
22 OBRES ESPORTIVES	12.160.678,02 euros
8 OBRES CULTURALS	2.644.415,42 euros
23 CARRERS	3.603.437,71 euros
13 APARCAMENTS, PLACES	1.428.375,65 euros
4 ENLLUMENATS	3.978.567,48 euros
5 MAQUINÀRIA	317.505,36 euros
TOTAL 145 OBRES	53.903.870,47 euros

Presentació del Projecte de desdoblament de la C-715 Palma-Manacor

La presidenta del Consell de Mallorca Maria Antònia Munar ha presentat el projecte de construcció de doble calçada sobre via ja existent a la C-715 en el tram que uneix Palma amb Manacor. La remodelació d'aquesta carretera és una obra reivindicada per la ciutadania en general ja que a hores d'ara és una carretera que pateix molta saturació i un alt índex de sinistralitat.

La carretera de Palma a Manacor amb un trànsit de 20.000 vehicles diaris, que en alguns trams arriba fins als 25.000 i amb puntes horàries de 2.000 vehicles, està entre les carreteres d'accés a Palma més saturades. Si, a més, hi afegim la llibertat d'incorporació i els girs, tant per l'esquerra com per la dreta, aquesta via ha tornat incòmoda, amb una seguretat precària i que no pot complir la seva funció.

Per poder absorbir tot el trànsit, s'ha proposat el desdoblament de l'esmentada carretera amb enllaços a les interseccions i les rotondes, que es construiran només als punts en què siguin imprescindibles.

Maria Antònia Munar ha mostrat la seva satisfacció com a presidenta del Consell de Mallorca per a la presentació d'aquest projecte ja que tal com anuncià a la seva premsa de possessió aquesta ha de ser la legislatura de les solucions, sobretot en matèria d'infraestructures. Per a la presidenta del Consell de Mallorca s'ha d'aconseguir posar les nostres

carreteres a l'altura d'Europa.

Amb un traçat actual i amb la menor destrucció de terreny possible es farà possible la millora del trànsit Palma - Manacor i que no es produeixin els accidents que hi han estat tan habituals.

Les actuacions, que es duran a terme en un tram de 38 quilòmetres, consistiran en la conversió de la C-715 en una carretera de doble calçada. Concretament:

- La construcció, en cada sentit, de dos carrils de 3,5

metres cada un, una voravia interior d'un metre, dues voravies exteriors de 2,5 metres i una mediana d'1 metre

- La resolució de les interseccions amb 13 enllaços i 5 rotondes
- La realització de 44 quilòmetres de vials de serveis de 5 a 6 metres, que permetran la incorporació a les finques que confronten amb la carretera
- L'asfaltatge amb àrid porfíric antilliscant que proporciona millors condicions d'adherència dels pneumàtics a la

carretera

- La recollida d'aigües pluvials, per evitar que s'embassin a la calçada
- L'aplicació de les marques vials i les de seguretat
- La reposició de murs de pedra per mantenir la tipologia de la zona.

El pressupost de l'obra és de 90.000.000 euros, aproximadament

Novetats que han arribat a la biblioteca

Distàncies curtes. Vidal, Miquel Àngel. Ed. Lleonard Muntaner Premi de Narrativa Mediterrànea Pare Colom 2003.

És un aplec de narracions àgils, dinàmiques, breus i intenses que reflecteixen amb cruesa conflictes humans. Un conjunt que a més de palesar la visió crítica i desencantada de l'autor, es converteix en una reflexió pessimista sobre la condició humana.

Falsa identitat. Waters Sarah. Ed. La Magrana Traducció de Rosa Maria Calonge.

Sue Trinder, òrfena des que va néixer, creix entre petits lladres sota la tutela de la ruda però alhora amorosa senyora Sucksby. Ells són la seva "família". Però des del primer moment de l'existència de Sue, el seu destí queda lligat a una altra òrfena que viu en una tenebrosa mansió, a uns quilòmetres de casa seva...

Onze minuts. Coelho Paulo. Ed. Proa Traducció de Maria Dolors Ventós

Novel·la que parla d'amor, aquesta paraula tan gastada l'essència de la qual maltracten quotidianament tantes accions humanes. En aquest llibre, Coelho explora la naturalesa del sexe i de l'amor, la difícil i intensa relació entre el cos i l'ànima, i el camí per arribar a la seva unió equilibrada.

Espècies protegides. Torrent Ferran. Ed. La columna Després de Societat limitada, Ferran Torrent continua el gran fris de València amb aquesta novel·la que esdevé un nou clàssic instantani, inigualable a l'hora de retratar amb precisió quirúrgica l'època actual.

Viaje de invierno. Baxter Charles. Ed. RBA Traducció de Jaime Zulaika.

Un mestre del conte curt contemporani bucatja als transfons de la vida de la classe mitjana nord-americana en aquests onze fascinant i, moltes vegades fascinant relats.

Els personatges de Charles Baxter floten sobre un abisme de desitg invencible, por inexplicable, tragèdia imprevista i moments de gràcia.

UN GERRO DE PLASTILINA

Dia 18 d'aquest mes de novembre, prop de quaranta infants vengueren a la biblioteca a fer un gerro de plastilina. Quants d'al·lotjats! No ens pensàvem mai que en vendrien tants de cop, però va ser molt divertit i ens ho passàrem molt bé.

En acabar, cada nin se'n va dur el gerro a casa seva.

ACTIVITATS PROPERES QUE ES FARAN A LA BIBLIOTECA:

- "Com decorar la teva festa". Dia 2 de desembre a les 17'30 h.

- "Calendari del 2004". Dia 16 de desembre a les 17'30 h.

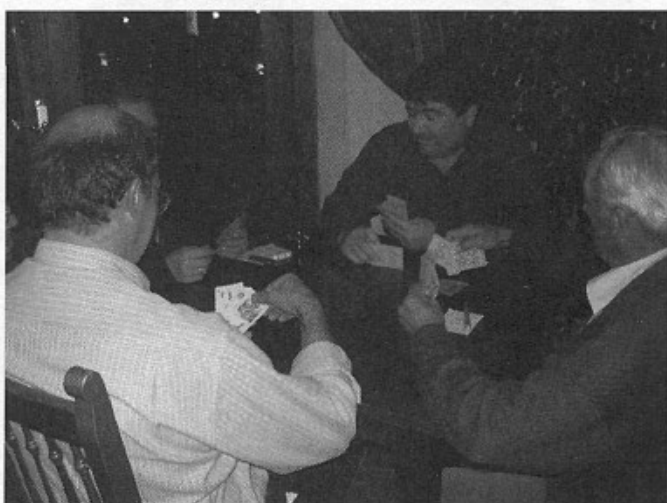
!!!Vos hi esperam!!!

DOS ESDEVENIMENTS ESPORTIUS A CAS METGE MONJO

Aquest mes, han tingut lloc a Cas Metge Monjo varis esdeveniments esportius. Es tracta del campionat de Truc, organitzat per la penya Barcelonista, que tingué com a vencedor la parella formada per en Pere Pastor i l'alcudienc Quico. El segon fou el campionat de Terceti, organitzat pel club d'escacs

Dia 8 de novembre: Campionat de truc, amb la parella guanyadora

Dia 22 de novembre: Campionat de Terceti

BULLIT DE NOTÍCIES

A MARIA JA TENIM AEROPORT

Des de fa algunes setmanes al terme de Maria s'estan enlairant, els cap de setmana, aeronaus en forma d'ala delta. La seva ubicació es troba al pla de Deulosal. És una pista de terra d'uns 200 metres de longitud. Si el temps ho permet els podeu veure enlairar, sobrevolar i aterrar repetides vegades.

ROBATORIS

Durant aquests dos darrers mesos s'han produït diversos robatoris a les finques i casetes que envolten el nostre municipi. Se'n duen els animals i, en alguns cassos, han aconseguit entrar i han arreplegat tot el que els ha interessat.

NOU PRESIDENT A LA TERCERA EDAT

El passat dia 9 de novembre se celebraren les eleccions a president de l'Associació de la Tercera Edat de Maria. El guanyador d'entre els deu candidats que s'hi presentaren fou Josep Vanrell, al qual felicitem i desitjam encert en el càrrec. Substitueix Guillem Bergas, el qual ha manifestat que deixa l'entitat amb més diners que quan hi va entrar.

EXCURSIÓ DE LA CAIXA

El passat dijous, dia 20 de novembre, La Caixa de Maria organitzà una excursió per a jubilats. La participació fou massiva. Més de 150 persones ompliren tres autocars per anar a visitar La Granja d'Esporles i el Santuari de Lluc, on pogueren sentir cantar els Blauets. La llàstima fou que la pluja deslluís una mica la visita a La Granja, però així i tot s'ho passaren molt bé.

MANIFESTACIÓ EN CONTRA DE L'AUTOVIA A SINEU

Dia 29 de novembre, el darrer dissabte de novembre, la Plataforma Autovia No havia convocat una concentració contra l'autovia Inca-Manacor i la resposta ciutadana fou tot un èxit, entre 6.000 i 10.000 persones s'arreplegaren a la Plaça del Fossar de Sineu per dir NO a les autovies i a tot el que comporten.

Molta de gent arribava en tren des de Palma, Marratxí, Inca, Manacor, Santa Maria, etc. D'altres a peu des de Costitx, en bicicleta des de Maria, i en cotxes particulars des de tot Mallorca.

A la concentració de Sineu també hi havia la Plataforma contra el Segon Cinturó, la Plataforma Si Desdoblament de Campanet, la gent de Felanitx que diu

BULLIT DE NOTÍCIES

no a l'autopista Palma-Manacor, etc.

De Maria hi vàrem veure molta de gent, de l'ajuntament sols la regidora del PSM Catalina I. Perelló i els dos regidors del PSOE Martí Ferriol i Biel Sabater.

En Miquel Gelabert parlà en nom de la Plataforma Autovia NO i entre d'altres coses remarcà el paper que juguen els batles i regidors del PP i d'UM que a dins el poble diuen que estan en contra d'aquesta obra però a Ciutat fan el que els diuen els capparets dels seus respectius partits. Està en contra no és anar a veure els afectats i dir-los que l'autovia s'estreny, que la mitjana ja només farà 6 metres en lloc de 12, que mirarem de no tocar-te la caseta, etc. Estar en contra d'aquesta barbaritat és dir no no i no, a Maria, Sineu o a Palma.

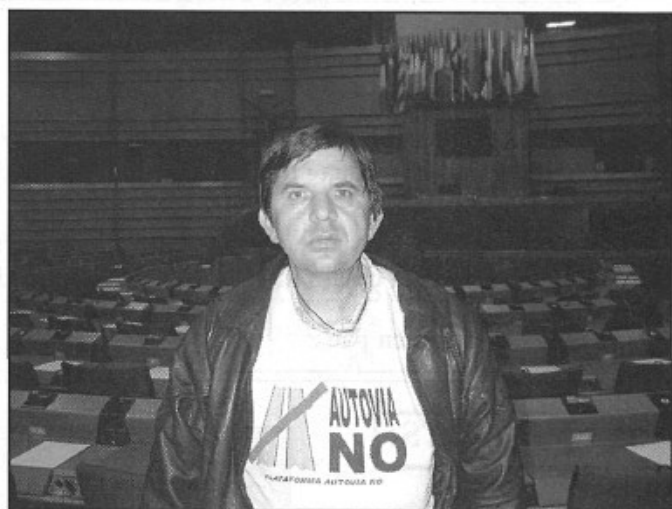
Dos dies després, el dilluns dia 1 de desembre, els vots del PP i UM al Consell de Mallorca, donaven tot el seu suport al nou pla de carreteres, on entre d'altres hi ha l'autovia INCA-MANACOR.

El camí serà llarg i difícil, però des de la Plataforma Autovia No ens confirmen que seguiran lluitant per aturar aquesta obra, a més d'absurda, innecessària i injusta.

EN FELIP RIUTORT VA A BRUSELES A DUR 4.800 ALEGACIONS CONTRA EL PLA DE CARRETERES.

En Felip Riutort i la seva esposa Antònia Frau, costitxers que viuen a Maria, han encapçalat moltes de les concentracions i manifestacions contra l'autovia. Per cert ells sí que eren al famós ple de l'ajuntament de Costitx on per ordre de la batlessa delegació del govern ha multat a 14 persones amb 6.000 euros, si voleu sebre cert el que va passar els ho podeu demanar i amb molt de gust vos ho contaràn.

En Felip, juntament amb altres representants de la Plataforma Autovia NO i alguns dirigents d'ERC a les Illes anaren a Brussel·les, a la seu del Parlament Europeu,

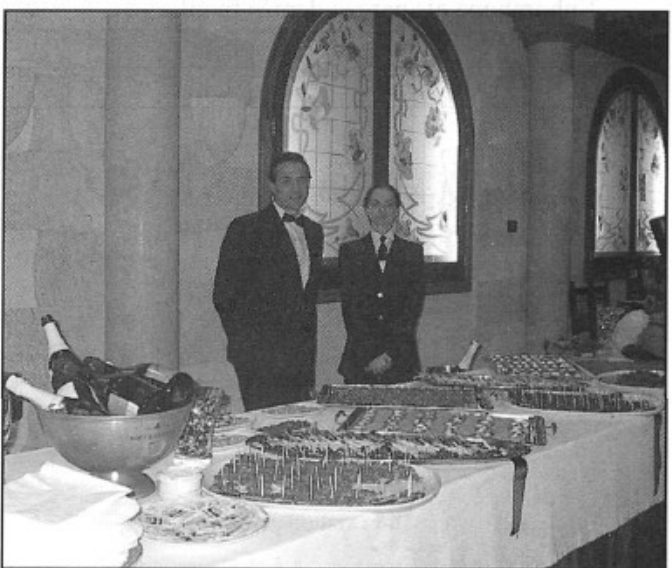
per entregar 4.800 al·legacions contra el Pla de Carreteres del Consell de Mallorca. Ja veurem com acaba això!

NOVA OBERTURA CA'S METGE MONJO

El passat dia 6 de novembre tingué lloc la nova obertura del Restaurant Ca's Metge Monjo. El seu propietari, Pau Colombram, ens comentà que estava molt il·lusionat amb aquesta nova etapa que inicia el seu establiment, en el qual hi ha espais per celebrar bodes, comunions, congressos i banquets; a més hi podem trobar un bar de tapes i un restaurant a la carta. També volgué ressaltar, com a novetat, que en el primer pis del restaurant, hi haurà una exposició permanent de pintura que s'anirà renovant cada quinzena.

Totes les sales estan equipades i decorades amb molt d'encert, amb la intenció que el client s'hi trobi còmode i a gust.

Fent Carrerany desitja una trajectòria plena d'encerts a en Pau i la seva esposa. Enhorabona.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

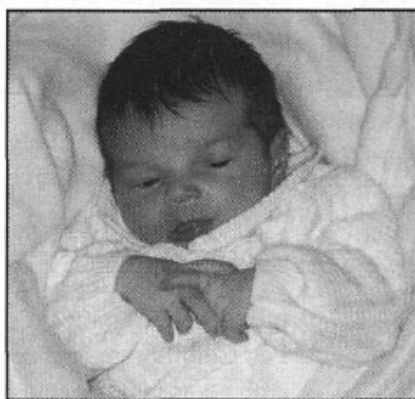
Antònia Alomar Mas, que morí a l'edat de 94 anys. Vivía al carrer Son Puig, 30. Era vídua i morí el 13 de novembre de 2003.

Antoni Galmés Mas, que morí a l'edat de 85 anys. Vivía al carrer Quintana, 19. Era casat i morí el 29 de novembre de 2003.

Que descansin en pau.

BENVINGUTS:

Na Caterina Munar Payeras va néixer el passat dia 18 de novembre. És filla de Magdalena Payeras Vanrell i Miquel Munar Ramis

En Pere Ferriol i Perelló, fill de Jaume Ferriol i Coloma Perelló va néixer el passat dia 19 de novembre.

Enhorabona als pares i demés família

**IMMOBILIÀRIC
LLUC MATAS**

*"Venga a descubrir un paraíso"
Rommen sie, linden sie ihr paradís*

Plaça des Pou, 17
07519 Maria de la Salut (Mallorca)

Tel. 971 52 50 70
Fax 971 52 57 73
Mòbil 679 90 57 94

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Mati: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns, dimecres i divendres: de 17 a 19 hores.

Dimarts i dijous: de 17 a 20 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19, 15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al**855043**

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al**520292**

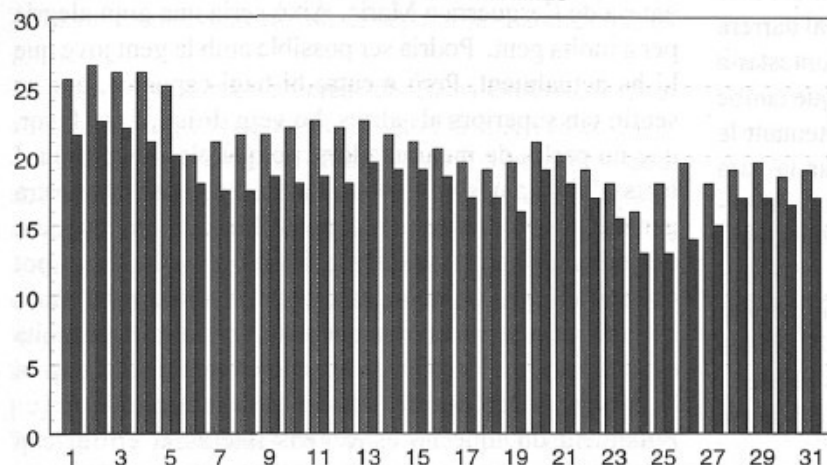
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al**236624**

El temps

MES D'OCTUBRE

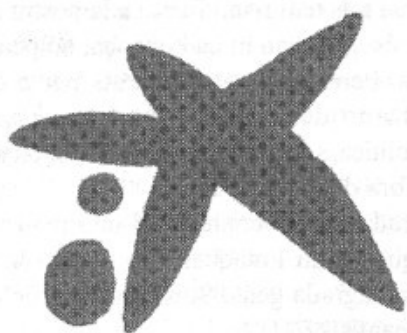

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA		Temperatura Màxima
Dia 9	2 l.	26,5° C (Dia 2)
Dia 11	3 l.	Temperatura Mínima
Dia 15	21 l.	13° C (Dia 24)
Dia 16	3 l.	Temperatura Mitjana
Dies 17 i 18 ...	17 l.	19,3° C
Dia 25	4,5 l.	Mitjana Màximes
Dia 26	5,5 l.	20,9° C
Dia 27	6 l.	Mitjana Mínimes
Dia 31	4 l.	17,8° C

TOTAL: 66 LITRES

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

HORARIS DEL TREN QUE PASSA PER SINEU:

Feiners: (1 tren cada hora i 10 minuts aprox.)

Sineu-Palma: 6:44, 7:54, 9:04, 10:14, 11:24, 12:34, 13:44, 14:54, 16:04, 17:14, 18:24, 19:34, 20:44, 22:06.

Palma- Sineu: 6:25, 7:35, 8:45, 9:55, 11:05, 12:15, 13:25, 14:35, 15:45, 16:55, 18:05, 19:15, 20:25, 22 (Si voleu anar a Manacor afegiu 40 minuts a la sortida de Palma)

Dissabtes, diumenges i festius: (1 tren cada hora i 15 minuts aprox.)

Sineu-Palma: 7:01, 8:16, 9:31, 10:46, 12:01, 13:16, 14:31, 15:46, 17:01, 18:16, 19:31, 20:46, 22:01.

Palma- Sineu: 6:45, 8, 9:15, 10:30, 11:45, 13, 14:15, 15:30, 16:45, 18, 19:15, 20:30, 22. (Si voleu anar a Manacor afegiu 49 minuts a la sortida de Palma)

C/. Major, 113 - Tel./Fax 971 525 035 - Mòbils 679 091 509 - 615 660 932 - 07519 MARIA DE LA SALUT (Mallorca)

CONSTRUCCIONS DE PISCINES I ALJUBS AMB
SISTEMES DE PROJECCIÓ DE FORMIGONS GUNITATS

Piscines d'es Plà

MARIA DE LA SALUT

QUI PARLA DE FER MAL?

He llegit detingudament la carta que l'Agrupació del PSM-Independents de Maria em dediquen a la revista del mes d'octubre. És llastimós i d'hipòcrites amagar-se al darrera d'unes sigles per no mostrar el seu "careto" i contestar a cara descoberta com ho faig jo i altres persones que també ho han fet. I no passa res. Però escopir verí, intentant la humiliació, cobrint-se les espatlles fent mostrar la cara d'altres persones de l'esmentada agrupació, sense haver-los consultat ni demanat, això sí que ho és de barruts, i tan barruts.

Mentre ho estava llegint, de seguida me'n vaig adonar qui era la persona que movia la ploma. A Maria, de sobres tots ens coneixem. Hem llegit els escrits d'uns i altres i més o manco sabem les expresions i la manera que té cada un de comunicar-les.

Ara resulta, que tots aquells que no votam un determinat partit, no tenim dret a fer-ne cap tipus de comentari. La llibertat d'expressió desapareix per art de màgia.

Si bé és veritat que mai he votat el PSM, i que Déu me'n guard; el que vull que quedi clar és que fa més de dotze anys que estic totalment desvinculat de la política, que no tenc cap compromís amb ningú, si bé és sert que sempre he tingut les meves simpaties polítiques cap al PSOE, i no tenc perquè amagar-me'n. L'únic que he fet al llarg d'aquests darrers anys, ha estat sortir en defensa d'un amic meu quan va ésser batle, i segueix pensant en la seva bona fe, dels ferotges atacs de gent que han demostrat els darrers quatre anys que tampoc són tan feiners i saben fer-ho tan bé com diuen. Prova d'això és que a les passades eleccions no augmentaren el nombre de regidors, tot tenint el poder. I pel que coneixem, molt malament ho ha de fer un batle, que es presenti a la reelecció i no surti guanyador de nou. Però defensar cap partit polític, fer campanya per ningú, ni tan sols cercar un vot, dins els darrers dotze anys, d'això no se me pot acusar, ni de conya. Programes electorals dels partits polítics de Maria no n'he llegit cap. Tal vegada molt mal fet per part meua. Els únics programes que he llegit són els de les festes de la Mare de Déu. De moltes de les coses dels diferents grups polítics no en sé res, encara que se m'acusi de fer-me el sord.

Sobre el tema dels odís PSOE - Independents, en sé per escriure un llibre. Fou un dels motius pels quals em vaig empadronar a Ciutat, veient que era impossible crear un clima d'entesa entre les forces que aleshores considerava com a progressistes, decebut, impotent de veure que no vaig ésser capaç d'aconseguir-ho. Per aquest motiu m'he volgut desvincular de tota formació política. Avui l'únic que m'interessa són les persones, no les formacions polítiques, plenes moltes d'elles d'individus que sols sospiren fer caure els altres per ocupar el seu lloc. Tot això és massa brut, no està fet per a mi.

A més del to de l'escrit, tampoc m'ha agradat aquest

tractament de "senyor Sureda", conyes a part, com diuen al nostre poble "de senyors i de porcs n'han de venir de raça".

Tant de bo, com insinuen a la seva carta, es produís una entesa de l'esquerra a Maria. Això seria una gran alegria per a molta gent. Podria ser possible amb la gent jove que hi ha actualment. Però mentre hi hagi cappare, que se sentin tan superiors als altres, ho veig difícil, i per favor, que no parlin de manipuladors, perquè els conec prou. I tants n'hi ha a una part com a l'altra. La gent de la nostra generació és pràcticament impossible que ens puguem entendre. Hi ha massa diferències d'opinions. No es pot oblidar allò que un ha mamat de petit, allò que ha sentit parlar a casa seva. Encara que avui en dia hi hagi molta mescladissa, no les acab de tenir totes segures. Al cap i a la fi, com diuen "es tests s'assemblen a ses olles".

Finalment dir, que no estic gens interessat en fer cap tragèdia en recordar fets lamentables succeïts al nostre poble, temps enrere. Com aquella dita que ens recorda "que no hi ha temps que no torni", podríem parlar de l'antiga Iugoslàvia, que tots tenim tan fresca a la nostra memòria. El que passa, és que quan hi ha bonança, no pensam amb el mal temps. Però cal estar preparats per a qualsevol esdeveniment no desitjat. Sobretot actualment, que l'atmosfera política, social i cultural sembla molt remoguda no massa enfora del nostre redol.

M'hauria agradat haver contestat d'una manera no tan aspra, però quan a un l'ataquen per l'esquena i amb la cara tapada, no agrada gens. Sobretot quan un els té per amics o companys.

Per sort, vivim dins una democràcia, i el dret a opinar el té tothom. També ens podem equivocar, dir qualche pardalada, molestar qualcú, etc. Però sense fer befa, ni menysprear ningú. Si és precís demanar disculpes, també ho sé fer, no seria la primera vegada. No he tengut mai intenció de fer mal a ningú, cosa de la qual se m'acusa.

Nota: Aquesta carta va ésser enviada als mitjans de comunicació Última Hora, Diari de Mallorca, El Día del Mundo i a Sa Plaça, per ésser publicada.

Atentament.

Pere Sureda Ribas

Octubre de 2003

ÉS VERITAT, QUE ESPANYA VA BÉ ?

Des dels diferents mitjans de comunicació, els cap-pares del PP, ens ho han repetit tantes vegades, i amb tanta insistència que sembla que ens ho vulguin fer creure, o que ens ho vulguin imposar.

La imatge que ens volen vendre, no es correspon amb la realitat que vivim, sobretot aquí a Mallorca. Encara qu, sembla que des de Madrid ens arribaran els doblers a palades, pel que s'escriu als diaris darrerament. Moltes autovies, noves infraestructures, tot per tal de deixar-ho ben arreglat i ben pulit per quan vinguin els turistes. I pels de casa, què? Cedir els terrenys a baix preu, perquè tot això sigui possible.

Tot això no millorarà en res totes les persones, que no són

poques, que cada vespre es poden veure a Ciutat, quan els encarregats dels grans magatzems i botigues importants treuen els contenidors dels fems al carrer. Jo per desgràcia ho he pogut veure amb els meus propis ulls, quan la policia ha hagut d'intervenir per tal de separar les baralles que es formen.

Però no importa anar a cercar els casos extrems. Podem començar per molts de nosaltres. Mirar la misèria d'augment de la la nòmina, (en el cas del meu gremi, cobram el mateix des de fa tres anys); en canvi tot el que consumim ha pujat de preu, i moltes coses de manera alarmant.

Una altra cosa que també ens diuen, és que els comptes de la Seguretat Social, van vent en popa. Que els impostos han baixat, i seguiran baixant. El que és cert, és que molts d'ajuntaments de Mallorca, han decidit pujar les taxes dels impostos municipals, per tal de poder fer front a les moltes despeses que diuen que tenen. Això es contradiu totalment, amb el que es diu des del Govern de l'Estat i des del Govern Balear i del Consell Insular, que donaran ajudes a tots els ajuntaments. No ho entenc de cap manera, però... Per fer màgia aquests senyors del PP són massa, per això tenen la majoria absoluta i sembla que així continuaran, si qualcú no hi posa remei, i per desgràcia sembla que actualment les aigües baixen brutes.

Però del què jo realment volia parlar, és de la manera com s'estan repartint tots aquests milions de superàvit i de guanys que diuen treu l'Estat els darrers anys.

Hi ha un gremi, que és els dels nostres majors, del qual tots els polítics de tots els colors, races i creences, se'n recorden, sobretot cada quatre anys, quan s'acosten les eleccions, ja siguin locals, autonòmiques, nacionals, i de la casta que siguin. Els polítics els visiten a les llars, amb regalets inclosos per a tots i totes. Però no els demanen quan els costa cada mes per poder romandre en aquests llocs, ni si hi estan a gust, si hi han anat per voluntat pròpia, o perquè no els ha quedat altre remei, ja que als seus respectius pobles no hi ha cap centre que els puguin atendre, ni tan sols pagant. D'aquesta manera podrien estar a prop de casa seva, o fins i tot a ca seva mateix. Però tot això és molt difícil de resoldre. És massa costós per a la butxaca de l'Estat. Més contradiccions, hi ha doblers per fer noves auto-vies innecessàries; però per atendre als nostres majors, sols les miques.

Els polítics tan sols se'n recorden d'aquells padrins que encara tenen bones cames per poder viatjar, per anar de festes, excursions, visites a les diferents Institucions Autonòmiques, per a les festes locals, etc. Però, i tots aquells que estan impeditos i no poden sortir de casa seva, qui se'n recorda? Només per anar a votar, i el dia de la Mare de Déu (amb una ensaïmadeta i tassó de gelat).

Tants d'anys de fer feina, tants de sacrificis, i acabar d'aquesta trista manera. És una vergonya. I no sols pels polítics, també hi podem incloure a totes les entitats bancàries,

que prou se'n beneficien durant molts d'anys dels nostres padrins.

Tot això no es correspon ni de bon tros, amb el que ens descompten cada més als joves quan ens presenten la nòmina. Sembla ben bé com si ens haguessin atracat.

Els nostres majors, no és mereixen aquest tractament que se'ls dona, o que els donam. Perquè moltes vegades, i aquest és el meu cas, i el de molts altres, que per circumstàncies de la vida, laborals la majoria de les vegades, no podem atendre als nostres pares així com voldríem. I resulta penós que fins i tot pagant bé, de manera privada i particular, no es puguin trobar les solucions millors per a aquelles persones que durant tota la seva vida ho han donat tot pels seus fills i pel seu poble.

Però això d'atendre totes aquestes necessitats, es veu que no dona els beneficis ni els guanys que donen altres activitats. Aquí resulta molt difícil fer especulació, i omplir-se les butxaques. Per això es veu que els polítics, sols pensen amb els majors dues setmanes cada quatre anys, per aconseguir els seus vots. Però que no ens diguin que "España va bien", perquè tots sabem que és mentida.

En altres ocasions ja he parlat d'altres sectors socials que estan maltractats, i en podríem dir altres de nous. I ara sols ens mancava sentir, que tota la culpa de l'analfabetisme que tenim aquí a Mallorca, segons la Sra. Presidenta del Consell Insular de Mallorca, la tenen els immigrants. Pobra gent, a més d'estar putejats, els hem de donar les culpes de tot allò del qual ens avergonyim.

Si els recursos que es destinen a infraestructures faraòniques innecessàries, (com l'autovia Manacor-Inca), entre d'altres i a l'enriquiment personal de tantes empreses que s'aprofiten de molta d'aquesta gent novenguda, pagant-los com i quan els va bé, es destinassin a obres socials de les quals acab de parlar, a sanitat i a educació, segurament els turistes que vénen a visitar-nos s'endurien una altra imatge més agradable de Mallorca i la seva gent.

Atentament.

Pere Sureda Ribas

Novembre 2003

La Perruqueria Rínxols vos desitja un BON NADAL

Perruqueria

C/ Carreró Menut, 18 (Son Puig) Tel. 971 52 50 51
07519 - Maria de la Salut

ANAR L'ULL AL BOU AMB L'ELA *X*

DEDICATÒRIA

Vull, amb aquesta dedicatòria, felicitar pel seu vuitantè aniversari, Don Miquel Rosselló i Quetglas, el meu amic i mestre, que porto i portaré al cor, fins l'últim alè que jo doni en aquest món.

Persona de gran saviesa i intel·ligència però de la més gran humanitat, capaç d'afavorir tot aquell que ho precisi.

Home de gran sensibilitat que escriu magnífiques poesies, no amb la ploma als dits, sinó amb el cor a la mà.

I per mostra un botó, com és aquesta bella i commovedora poesia que recentment ha escrit en memòria de na Caty.

LA DONZELLA DE SANTA MARIA

“Quina pena que jo tenc
la donzella se fonia
i l'ELA en el pensament
no tenia tractament
per curar aquella nina,
tan bella i tan divina,
admirada de la gent
com la rosa més florida
tan bona i distingida
que té baix del firmament.
Era una nina molt fina
nascuda a Santa Maria
jo ja mai l'oblidare
sempre per ella escriuré
que el seu nom és poesia,
en Miquel la duu al cor
jo la duc en el pensament,
ella brilla més que l'or
i brillarà eternament.”

Després d'això només vull afegir: Moltíssimes gràcies i felicitats gran senyor i poeta Miquel Rosselló i Quetglas, entranyable amic de l'ànima!

AMB NOMS I LLINATGES CONTRA L'ELA

“LA IMPORTÀNCIA DE L'AMISTAT EN LA MALALTIA”

Si en el capítol vuitè feia esment de quina manera va ser fonamental la família de Caty Salom i Parets en la lluita contra l'ELA, com exemple d'altres moltes famílies que dissortadament també tenen un elàtic a ca seva.

Avui faré referència a l'important i necessari paper que tenen els amics en el món de la persona elàtica.

Fet aquest que queda ben patent en el cas de na Caty que, per ser-me el més proper i estimat em servirà per il·lustrar el que dic, però que pot esser extensiu a qualsevol persona que patint ELA gaudeixi d'uns amics vertaders.

Durant els quasi vuit anys que na Caty va dur el crucifix de l'ELA, moltes van ser les persones que en algun moment li donaren consol alçant la creu de la seva malaltia perquè així pogués descansar un poc. Entre elles, en citaré tan sols unes poques i prego de tot cor em disculpin les que no hi figurin, doncs no ha sigut la meua intenció molestar-los ni obviar la

seua importantíssima col·laboració amb na Caty. El que succeeix és que la llista hagués estat interminable.

Una frase molt de na Caty era: “La meua malaltia m'ha pres la salut però m'ha donat grans amics, uns amics vertaders”.

I així era. Amics vertaders com na Xisca Dolç i Bestard, amiga de la infantesa. Junes van néixer i créixer en el mateix entranyable Carrer Llarg.

Amistat que es va reafirmar més si cap, a rel de l'ELA. Na Xisca, lluny d'abandonar na Caty per la seva malaltia, com feren algunes altres “amistats” de joventut, sempre l'acompanyava.

Des que na Caty va perdre el parlar, ella, na Xisca, hi posava la seva veu en els brindis que na Caty escrivia pels Sopars de Germanor o qualche altre acte en què fes falta llegir quelcom.

I què dir d'en Miquel Ramis i Moyà, persona de gran capacitat per dur endavant iniciatives de tota casta. L'actual vicepresident d'Adela-Balears i marit de na Xisca Dolç sap desenvolupar-se de forma brillant en el que sigui de menester: premsa, ràdio, cartells, taules rodones en la Universitat,... en el que faci falta, per tal de portar en nom de na Caty i el d'Adela Balears a qualsevol raconet de les Illes. Estan sempre prest a la necessitat que qualsevol soci li plantegi.

Gori Riera i Orfila és una altra persona digne de tenir en compte. Antic company de na Caty a secundària, va fer el servei substitutori a ca ella, essent un dels quatre objectors de consciència que la van ajudar en les tasques de l'Associació.

Sempre de bon humor i amb una paciència a tota prova, tenia una gran facilitat per captar i plasmar en l'ordinador les idees de na Caty. Actualment en Gori porta fil per randa els comptes d'Adela Balears, ja que és el tresorer.

Na Caty deia que els quatre objectors eren per ella com aquell que juga a la loteria i li toca “la grossa”. Tots persones magnífiques, com n'Antonio, quasi veí seu que viu a dues passes del carrer Llarg, 5b, a tothora servicial i alegre, sempre disponible per tot el que fos menester.

O en Rafel que a més a més d'ajudar en l'Associació, va viure de ben a prop la malaltia, ja que la seva mare va patir l'ELA. Però mentre ella estigué en vida, en Rafel la va cuidar i aviciar dia i nit. Tot un exemple.

N'Antoni Vadell també forma part d'aquest elenc de persones que van ser objectors de consciència a casa de na Caty.

Com endevinava els seus pensaments, els sabia redactar amb les pròpies idees i paraules que ella desitjava... No en va en Toni Vadell, avui en dia pare Vadell, doncs va ser ordenat sacerdot el dissabte 31 de maig de 1998, fou un entranyable amic de joventut de na Caty quan ambdós estudiaven COU. Junts visqueren moments divertits com el d'un carnaval organitzat pel col·legi. Tenien devers 16 anys. La classe es convertí en un autèntic “barri madrileny”. A ells dos els tocà disfressar-se d'una parella de nuvis. Na Caty, molt garrida, anava vestida de mainadera, amb una pepa dins el cotxet, i ell l'acompanyava disfressat de soldat. Quins camins tant distints seguirien després les seves vides.

També voldria ressaltar una companya de tota la vida. És la seva bona amiga na Rosita, l'afectuosa veïna de la piscina on na Caty va patir el primer símptoma de l'ELA. Sempre la va recolzar.

O bé una amistat més recent però no per això manco important. Es tracta de na Lurdes Amengual i Company, l'esposa d'en Jaume Salom, el bon germà de na Caty. Quan na Lurdes era promesa d'en Jaume, anava sovint a ca na Caty i, aleshores sempre s'hi estava una bona estona al costat de na Caty, llegint-li.

A na Caty li encantava sentir-la, doncs na Lurdes ho feia de tot cor i això ho notava na Caty, que sentia gran plaer en escoltar-la.

Na Caty deia que la seva malaltia li havia fet descobrir els vertaders amics i amigues, descobrir-los, cultivar-los, cuidar-los i augmentar-los.

I així durant els quasi vuit anys en què na Caty va tressar el tortuós i cruel camí de l'ELA. Hi va anar trobant, moltes persones que li van demostrar una sincera i desinteressada amistat.

Com ara per exemple l'intel·ligent, bon inventor i millor amic de na Caty, que és el sr. Antoni Amengual, investigador en la Universitat de les Illes Balears.

Aquest cervell privilegiat, com és el de n'Antoni Amengual, va idear un món d'enginy amb la intenció de fer-li, a na Caty, la vida més fàcil i agradable i contrarestar així les limitacions que, dia a dia, l'ELA li anava posant.

Per citar-ne alguns direm per exemple el "Clik-Clik": es tractava d'unes ulleres en un dispositiu minúscul connectat a l'ordinador. Amb elles, na Caty tan sols havia d'esperar a què el ratolí passés per damunt de la paraula que volia imprimir en la pantalla. Llavors tancava els seus garrits ulls i la paraula petjada pel ratolí quedava atrapada i impresa.

Un altre dels invents de n'Antoni Amengual, va ser un aparell perquè na Caty tengués autonomia i pogués ella sola passar les fulles d'un llibre o bé canviar el canal de la televisió, si el que feien no era del seu grat. Es tractava d'una caixa blanca que a dins hi tenia un mecanisme, essent la figura principal un tornavis elèctric.

Com veuen els invents d'aquest "professor de Copenhague mallorquí" estaven construïts per elements senzills, però el seu enginy aconseguia que fossin d'allò més pràctics.

Si ans feia referència a la sincera i desinteressada amistat que na Caty es va trobar en el seu calvari elàtic, vénen a la perfecció els esmentats qualificatius per dues persones que ho van demostrar en el seu moment. Es tracta de la seva cosina Mita i el nuvi d'aquesta, en Pep. Quan ambdós es van assabentar que a na Caty li feia falta un milió de pessetes per anar-s'en junt amb sa mare, la Sra. Margalida, cap a les Filipines on, segons un malànima i mentider medicinaire els havia promès que trobaria remei a la malaltia, no ho van dubtar ni un minut i li van oferir a na Caty el milió que ells tenien estalviats pel casament, per tal que es pogués curar.

Tant els pares de na Caty com ella mateixa li ho van agrair de tot cor, però no ho van poder acceptar, idò era càrrec de consciència i se'l pagaren ells al viatge.

Detalls com aquest arriben al cor.

Per cert i parlant de parelles de nuvis, una altra parella a destacar és la formada per na Maria José i en Tolo. Ela va estudiar junt a na Caty i, malgrat viure al Molinar, a uns deu quilòmetres de ca na Caty, sempre, des de la primera xacra, podia comptar amb ells dos, fos pel que fos: programació de jornades, sopars, rifes,... el que calgués per Adela Balears. Na Maria José fou la

primera secretària de l'Associació.

Malgrat que el capítol està dedicat a l'amistat –humana s'entén– també voldria fer referència a una altra casta d'amistat, en concret la que els animals de companyia poden proporcionar als elàtics.

L'exemple de na Caty és prou eloqüent. La seva cusseta Trena era fidel en extrem i gelosa a més no poder. Fins i tot quan quelcom de la seva família o amics li donaven a na Caty una besada, semblava que quasi haguessin de demanar-li permís a la cusseta. Pareixia voler dir: "Na Caty és la meva amiga i que ningú se li acosti a fer-li res de dolent, que sabran qui som jo".

El que més li agradava a na Trena, llevat dels bombons que la posaven frenètica, idò tan sols escoltar el cruixir del paper que els embolica, es ficava dreta amb les dues potetes cap amunt esperant qualche cosa per ella, era ficar-se al costat o a sobre dels genolls de la seva garrida madona, Això sí, abans de saltar, sempre li demanava permís a na Caty, mirant-la als ulls, i si assentia tancant-los, na Trena saltava i es posava enxovada la mar de satisfeta.

Com veuen, na Caty va gaudir d'una bona colla d'AMICS en majúscules, però d'entre tots ells i elles –els que he citat i els que no he pogut per qüestió d'espai– n'hi ha un de molt especial que l'acompanyava a tots hora, dia i nit, fent-li sentir que val la pena lluitar per la vida.

Aquest gran amic és el Bon Jesús. Segons ens deia na Caty, ell és l'amic que la comprenia.

- Gràcies a Déu –explicava– tinc molts d'amics i amigues, però d'entre tots ells i elles, sento que el Bon Jesús és el més gran.

Això ve a demostrar que per qualsevol malaltia i amb aquest cas l'ELA, que és la que ens ocupa, la fe és de suma importància, idò ens aconhorta i dona força, davant l'adversitat.

Per concloure voldria fer esment a un fet alegre i feliç, com és el naixement d'un infantó. El patufet es diu Xavier i és fill d'una entranyable parella: en Miquel Ramis i Moyà i na Xisca Dolç i Bestard, bona gent on n'hi hagi.

La veu ella –na Xisca– de na Caty i l'esperit lluitador d'ell, en Miquel; com bé ha quedat palès al principi de l'article, van ser pares el passat 17 d'abril de 2003.

Estic segur que a na Caty en el cel, se li omplí el cor de felicitat, veient que dues persones a les que molt estimava i estima, havien estat protagonistes de tan venturós esdeveniment.

Així doncs, si m'ho permeten, em sumaré a les moltes felicitacions que han tengut i el que vaig fer en el seu dia de viva veu, ara ho deixo per escrit.

Miquel i Xisca, us desitjo de tot cor una gran benaurança amb el vostre estimat nin.

I a tu
Xavieret,
benvingut en
aquest món i tant
de bo la vida et
tracti el millor
possible, per
felicitat teva i
dels teus pares.

Miquel
Jordan i
Ronsano

ARENA, CEL I LLIRIS

La flama d'aquella veu interior de la infantesa s'havia perdut. Un misteri. Havia estat avançar en l'edat i recular en tot. Així no hi havia camí. No hi havia res. Pensar s'havia convertit només en mirar-se les sabates sense més horitzó. La flor tendra transmutada en una falsa devoció a voler mal, a ser petitíssim com un home de bulto. La culpa, l'enveja i tenir tanta por a la vida que no hi havia ni alenada. Sols havia fugit de Déu, del Déu imprescindible per a la sincronia interior. Tots els llocs, ara, per a ell, tenien el color de la blasfèmia. Era el color unívoc del negre tan intens que esquitxa. Educació, en tenia però formal, falsa i hipòcrita. El Déu de la vida no l'havia abandonat, sinó que amb un acte de voluntat inconscient, i per competència, havia après a tudar la vida sent dolent, negatiu i culpable d'intenses activitats aparentment escabroses. Més lloc a la beneïtura ja ni n'hi havia ni al perdre jugant a ser cada dia pitjor fins ser més autodestructiu que el verí. Així perd el que juga i el que mira. Perd el silenci per escoltar-se i saber-se tan diluvià com un mac de vida diamantina. No perdre les passes ni la consciència que un els dona és retre's homenatge a si mateix. Ètica i moral són fets a construir amb l'esforç de no recular mai perquè tothom és fill de Déu. Patis interiors, falses butaques, eminències de dos

reals i els anys passen i tot resta o suma depèn. Força i molta generositat amb el que no costa res estimant la vida de l'essència més sencera que un viu. Fugir de les rancúnies i que els bojos vagin al psiquiatre. Viure i estar en pau, sense por, perquè la resta ve. Sí ve i segur que arriba. Sols cal fer feina sense fer mal a ningú sabent que hi ha un Déu més dolç que la dolçor, i que la vida ha de ser —si un vol— un constant monòleg amb ell. Ningú hauria d'estar empegueït mai d'estimar Déu, perquè Déu l'estima com un tros de la seva carn, però una cosa molt distinta és que Déu estimi que un no estimi Déu.

L'ofuscació embruta les llavors que un diposita encara guanyant doblers bruts que surten del cul del dimoni. Sense estimar no hi ha res sols amollar pets i copular a la marra-na.

Pens que Déu ho és tot, immensament tot, universalment tot en potència i acte, i, qui perd és el que no s'entem i el que lluita per a l'autodestrucció. Costa poc dir gràcies a la vida. Sentir-se en la consciència viu, ja justifica l'existència de Déu. Revolts n'hi però també arriba el dia de la intersecció i prest o tard un ha de topar amb ELL. I és que fugir d'ell sols és covardia, la sàvia covardia del qui ho vol perdre tot. Se resta restant i viceversa: un suma i multiplica si realment ho pretén. Sortir del laberint i ser realment feliç es troba a la senzillesa de sols voler el que un es guanya. La resta són vuit i nous i cartes que no lliguen i imaginacions que fallen.

Lluc Matas 6.11.2003

RESPOSTA DE JAUME MESTRE A RAFEL OLIVER I DUES FIRMES MÉS.

Per contestar a la seva carta plena de mentides, una rera l'altra, just entraré a tractar de les actuacions de les que em fan responsable i que crec que demostren la feblesa de la seva memòria, la llargària de la seva llengua i unes ganes boges de voler fer veure que encara s'està al mig després de més de 20 anys a la política.

Amb relació a les subvencions que afirma es varen renunciar a la passada legislatura, no sé com es pot fer aquesta afirmació ja que l'obra de la plaça de l'Església es va fer i acabar amb llamborda subvencionada en un 80% pel Consell de Mallorca. Ha estat una millora indiscutible pel poble de Maria a la qual Rafel Oliver va mostrar la seva oposició en un comissió del Consell de Mallorca segons consta en acta.

La legislatura 1995-99 l'empedrat de la plaça de l'Església va estar a dos pressupostos, 1998 i 1999 sense que s'arribàs a fer l'obra. Tenia prevista una subvenció del programa Leader, de la qual per repartiment de càrrecs polítics al Pla n'era president Rafel Oliver i subvenciona-

da en un 60% una vegada acabada l'obra. Això mai va passar ja que no es va fer l'obra.

L'alineació de la casa a la qual es refereixen no es va fer ja que no era igual la quantitat a pagar que la que s'havia de cobrar i la propietat d'acord amb l'Ajuntament va venir a bé que l'obra no es començàs. Tot això està documentat. Les teules sortien molt cares.

No sé si fa molt de temps que no passa pel Pes del carrer de ses Corbates, emperò l'antiga cotxera s'han convertit en una oficina de Correus, per la qual l'Ajuntament cobra més de 3000 euros de lloguer a l'any. A més s'han construït uns banys amb aigua calenta, un espai tancat per la brigada municipal, un petit magatzem i un altre espai on Cop de Gas té els seus estris. Passi per allà un dia d'aquest i ho comprovi amb ulls objectius i clars. De subvencions perdudes, d'incompetència, de mala gestió, de deutes, d'obres de dubtosa legalitat, de compres capritxoses de bolígrafs de luxe, de préstecs, d'IVA, de solars i d'altres coses, en podem xerrar, amb papers, quan vulgui.

Jaume Mestre Llompart
DNI: 78.202.484-T

EL CLUB CICLISTA A EIVISSA I FORMENTERA

Per segon any consecutiu el Club Ciclista de Maria de la Salut, tornà a sortir de l'Illa de Mallorca. Així com l'any passat anàrem a Menorca, enguany fou Eivissa. La II Volta Cicloturista a Eivissa i Formentera es va celebrar els dies 1 i 2 de novembre. El temps ens va fer una mala jugada, perquè recordareu el temporal que hi va haver a finals d'octubre de vent i pluja. El dia abans de partir, per moments pensàvem que no partiríem ja que es va cancel·lar el vaixell de la Tras pel temporal que hi havia, Vàrem haver d'enviar la furgoneta, que ens va deixar en Joan Estarellas (Aguamar), amb un altre vaixell. Els corredors,

com podeu veure a la foto, Miquel Perelló, Bernat Ribas, Pep Ferriol, Joan Mas, Antoni Castelló i Antoni Gelabert, partírem amb aviò el divendres a vespre cap a Eivissa. El vol va esser molt bo, arribàrem devers les set i mitja de l'horabaixa, anàrem a recollir la furgoneta a les oficines de Viatges Martel, i ja més contents que unes pasqües, anàrem a Sant Antoni per retirar els dorsals. Dia primer de Novembre començà la volta, però després que l'organització comprovàs si es podia anar a Formentera, es va decidir canviar l'etapa i cancel·lar l'anada a Formentera. Gran desil·lusió però el mal temps impedí la sortida de la barca, se cercà una alternativa i l'etapa va transcórrer pel terme municipal de Sant Josep, quasi 80 km de pujades i baixades. Molt dura resulta esser la primera etapa. Ja el vespre, i per no perdre els bons costums, trobàrem un senyor restaurant, allà a Vara de Rey, i agafàrem forces per l'endemà diumenge. El diumenge dia 2 de novembre, ens aixecàrem prest, una bona berenada i cap a San Antoni. A les 9.30 es donà la sortida de la segona etapa que va transcórrer per la part nord de l'illa. Fins a Cala Sant Vicenç, on hi va haver una escalada cronometrada. Aquesta etapa va esser molt interessant per les vistes i els paratges de la Pitiüsa major. Als voltants de les dues, arribàrem altra vegada a Sant Antoni molt cansats i amb ganes d'un bon dinar. Després d'una bona dutxa, l'organització havia previst una barbacoa per des-

pedir els dos dies meravellosos que passàrem per Eivissa. Tornàrem cap a Palma, amb el vaixell de la Transmediterrànea, corredors i furgoneta amb les bicicletes. Devers les deu, arribàrem... i cadascú a ca seva. Això sí, tots compràrem un FLAÓ, pastís típic de l'illa d'Eivissa, i el compràrem a la Pastisseria Bonanza, propietat d'un mariando en TONI D'ES FORN.

Per acabar, volem donar las gràcies a en Joan i Daniel Estarellas, propietaris d'AGUAMAR, per deixar-nos una vegada més la furgoneta, per les bicicletes.

Pep Ferriol

LA POESIA DE L'AMO EN LLORENÇ

Xafogosa era la calor
a l'hora que jo vaig passar.
Ella, d'espatles al manillar,
seia damunt el conductor.
Encès tenien el motor
i no hi hauria res que dir
per la forma de conduir,
ni d'aquell precís moment tampoc,
si no fos que tenia lloc
aturats enmig d'un camí.

PER UNA MALLORCA MÉS BEN PROTEGIDA (I i II)

(I)

Mallorca s'ha de defensar, sia com sia i des de totes les instàncies democràtiques al nostre abast. Aquí, a ca nostra, a l'àmbit dels Països Catalans, i també a les Corts generals de l'Estat espanyol, i al Parlament europeu.

Des d'Esquerra Republicana, valoram molt positivament que, davant l'anunci de modificar normes protectores del nostre territori, s'hagin presentat més de vint-i-tres mil al·legacions, tant a títol individual com a títol col·lectiu.

Bé s'ho paga haver-ho fet.

Som part d'Europa. D'una Europa democràtica que té tot el dret el món a saber què feim comptes fer-ne, d'aquest bocí que se'n diu Mallorca. Sobretot, pel que fa a la protecció del territori, el paisatge, la flora i la fauna, o el patrimoni històric.

Quan sabérem que a prop de la vila mallorquina de Campos, en terrenys protegits per les lleis i les normes urbanístiques, es pretenia aixecar i construir una macrourbanització, ens adreçàrem a la màxima instància pública europea, la presidenta de la Comissió, Sra. Wallstrom.

Mitjançant l'eurodiputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, Miquel Mayol i Raynal, - resident a l'actualitat a Perpinyà i descendent de família sollerica per branca paterna -, hi férem arribar una sèrie de preguntes parlamentàries.

Des de la presidència de la Comissió europea se'ns contestà que no se'n sabia gairebé res, d'aquell projecte urbanístic. Que sí es tenia constància de la integració d'aquella zona dins la xarxa Natura 2000 (que afecta la conservació d'hàbitats naturals, la fauna i la flora salvatges). I que la Comissió estava ben decidida a vetlar pel compliment estricte del dret comunitari europeu.

Un cop feta pública la negativa del PP a impulsar la construcció d'un camp de polo a Campos ¿què se'n diu des d'Esquerra Republicana?

Primerament, que deuen ser diversos els motius d'haver pres una decisió com aquesta. No solament n'hi deu haver un, com sembla que s'apunta quan es fa al·lusió al pagament d'indemnitzacions governamentals als promotors. Entre d'altres motius, qualche cosa hi deu haver tengut a veure, també, la forta estirada d'orelles que la Comissió europea ha hagut d'envergar a l'Estat espanyol, després de la intervenció de l'eurodiputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, Miquel Mayol.

Com a formació política arrelada a Mallorca, estam

disposats a continuar insistint en la tasca de mantenir Europa ben informada "on line", sobre qualsevol modificació normativa que emprengui qualsevol instància pública il·lenca que pretengui minvar la protecció del nostre territori.

Avui dia, tothom qui construeix fora norma pel seu compte contribueix a destruir el nostre país. Com no ha succeït mai, s'ha destruït molt més, segons s'afirma, la fesomia de Mallorca ha canviat més en aquests darrers cinquanta anys que en els cinc mil anys d'història anteriors!

Qui construeix fora norma pel seu propi compte, destrueix territori i paisatge. Però també, i sobretot, destrueix estils de vida i de relació humana, cada cop més abocada a veure's marcada per aspectes mercantils, portadors i/o promotors d'allò que se'n diuen negocis bruts.

Massa sovint, certs canvis legislatius semblen produir-se únicament amb la pretensió, finalitat i afany de netejar-ne una mica façanes massa lletges.

(i II)

Què n'hem de dir, en conseqüència, d'aquest altre projecte substituït que, segons s'afirma, afecta els banys d'aigües termals de sa Font Santa?

Hem de recordar que el consell de Govern de dia 28 de juliol de l'any 2000 va aprovar que els espais des Trenc i es Salobrar de Campos - a l'interior dels quals es troben aquestes instal·lacions privades d'aigües termals - passaven a integrar-se dins la xarxa europea Natura 2000.

Es tracta d'unes instal·lacions situades dins un lloc d'interès comunitari europeu, dins una zona europea d'especial protecció per a les aus, dins una àrea natural d'especial interès per a Europa.

Amb la normativa vigent a l'actualitat, quina autoritat pot esdevenir competent per autoritzar obres d'ampliació o de modificació de les construccions existents en una zona de tan alt grau de protecció com aquesta?

Ni l'Ajuntament de Campos, ni el Consell de Mallorca, ni el Govern de les Illes Balears poden actuar contra la llei. Poden afanyar-se a modificar-la, sí. Però sempre n'hauran de donar les explicacions pertinents a la ciutadania, si volen actuar democràticament.

Hauran d'explicar a tothom que ho vulgui saber - també als nivells institucionals comunitaris europeus - per quins motius volen modificar unes lleis que protegeixen aquest territori. Quin interès tenen a promoure i acceptar l'inici d'un tràmit orientat a modificar aquest alt grau de protecció. Quina casta d'interessos hi volen defensar, de caràcter públic o privats?

En ser unes obres que afecten diverses àrees de l'acció de govern, toquen molt directament l'àrea sanitària: cures

terapèutiques en banys d'aigües termals. S'haurà d'aclarir, per exemple, si queden o no queden incloses dins l'àmbit d'aplicació de la seguretat social, per al conjunt de la ciutadania, o si solament queden reservades a la gent que se les pagarà de la seva pròpia butxaca

També hi queden afectades altres àrees de l'acció del govern com la urbanística, la cultural, l'agrícola ramadera, la turística...

Des d'Esquerra Republicana, continuem considerant que val la pena treballar intensament per protegir i conservar el nostre territori; molt més que per construir-hi i destrossar-lo.

Continuem formulant preguntes parlamentàries a la cambra europea, perquè hi quedi ben aclarit tot allò que hi ha qui s'afanya a presentar-ho en embolics massa embullats.

Com hem fet amb la zona de Campos, també volem saber si les modificacions del Pla Director Sectorial de Carreteres que ha emprès el Consell de Mallorca són conegudes per la Comissió europea; si aquesta té previst d'emprendre-hi cap casta d'acció o iniciativa; i si comparteix amb nosaltres l'opinió segons la qual es tracta d'un pla que comporta una agressió i un atac directe al Tractat de Niça.

No s'ha d'oblidar que són unes modificacions que permeten construir, a l'illa de Mallorca, una autovia d'Inca a Manacor; dues autopistes d'Inca a Sa Pobla i de s'Arenal a Lluçmajor; l'ampliació d'un tercer carril a l'autopista de Palma a Inca, l'ampliació del segon cinturó de Palma; i el desdoblament de la carretera de Palma a Manacor.

Quasi res. Així i tot figura al BOIB 141 de dia 11 d'octubre passat, i no s'hi considera necessària cap casta d'avaluació d'impacte ambiental!

Dimarts, dia 25 de novembre, festa de Santa Catalina i Dia Internacional de Lluita contra la Violència masclista, un bon grapat de gent mallorquina farem costat a l'eurodiputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, Miquel Mayol.

Ens farem presents a Brussel·les, on feim comptes lliurar la nostra denúncia expressa davant la presidència de la

Comissió Europea, com a continuació de la sèrie de preguntes parlamentàries que ja hem presentat a la cambra europea.

Tenim el ple convenciment de ser-hi ben rebuts:

"Mallorca serà esquerra o, com diuen, no serà.

I serà republicana, si amb Europa vol estar.

I ha de ser ben catalana, si en aquest món vol pintar

Qualque cosa molt més sana que ser un apèndix castellà".

Cecili Buele i Ramis

Secretari d'Organització

Esquerra Republicana a Ciutat de Mallorca

ASSASSINADA CECÍLIA

En vida, ens han de canviar el cervell, a tots!

Però justament en un sentit contrari al que ens ho fan diàriament des de tants angles.

Mires pertot arreu, et gires onsevilla.

No sents ni veus cap altra nota.

Tot són notícies que incideixen en la mort, en la violència, la guerra o en les armes: maleïdes eines, prefabricades a ciència i a consciència, amb l'única finalitat de matar éssers humans.

Globalment, són molts els homes que estenen la flaire violenta, destructora de vides i de dones.

Localment s'escampen, també prop de ca nostra, maleïdes i abusives pràctiques de mascles: fins i tot sense cap eina esmolada ni cap arma mal parada, però amb el mateix cervell ben trabucat, liquiden l'existència d'una dona, com si res.

¿I ja van quantes, Cecília assassinada?

Si és ben cert que, qui es fa capaç de matar una mosca, també serà capaç de matar una dona, s'ho paga posar-se de debò a trasplantar cervells de l'una cap a l'altre.

En vida, ens han de canviar el cervell, a tots!

Que, en ser ben mort, ja no hi ha res més a fer.

Cecili Buele i Ramis.

Ciutat de Mallorca, 12 de novembre de 2003.

ÍNDEX ANY 2003

ANY FRANCESC DE BORJA MOLL, L'

Any 2003, any Francesc de Borja Moll	22
L'any Francesc de Borja Moll	28
Francesc de Borja Moll	54
Dos homes de Combat	106
Més moll que mai!	107
El diccionari Català-Valencià-Balear	132
Auca sobre la vida d'en Francesc de Borja Moll	158
Aspectes curiosos de Francesc de Borja Moll	203
Un Moll combatiu i modern	229

ARTICLES VARIS

El Consell de Mallorca celebra el seu primer debat de política general	16
La cultura talaiòtica a Mallorca	18
La història interminable i/o habitació amb vistes	29
Immigració	43
Agroalimentària: producte balear, la marca i el gust de les Illes	52
La flama de la llengua catalana tornarà a travessar Mallorca	110
El Consell Social de la Llengua catalana	118
Reduir, reutilitzar i reciclar a l'escola de Maria	127

La lluita per la pau no ha acabat	145
Correllengua 2003	152
"Vitamina't", una campanya per fomentar el consum de suc de taronja entre els nins	157
Set envasadores d'aigua, distingides amb un segell de qualitat	191
Una autovia innecessària, injusta i partidista	242
Esquerra Unida davant les properes eleccions generals	291

BIBLIOTECA MUNICIPAL

Què ens ha arribat a la biblioteca?	70
Biblioteca municipal. Punt d'informació jove	215
Novetats i activitats de la biblioteca	305

BULLIT DE NOTÍCIES

12, 36, 60, 96, 134, 160, 184, 208, 234, 260, 282 i 306

CARRERANY ESPORTIU

Davinia Quetlas, campiona de natació	219
Dos esdeveniments esportius a Cas Metge Monjo ...	305

CARRERANY ESPORTIU: CICLISME

XIX trofeu ciclista Pla de Mallorca	47
XIX Pla de Mallorca	71
El trofeu Ciclista Pla de Mallorca ja té configurada la XIXa edició	145
Diumenge, 27 d'abril	147
Dilluns, 28 d'abril	147
Divendres Sant: pujada a Lluc	147
XIX trofeu ciclista Pla de Mallorca	168
XIX trofeu ciclista Pla de Mallorca	192
A Sineu, bona actuació dels ciclistes de Maria	219
Carreres ciclistes de la Mare de Déu	271
El club ciclista a Eivissa i Formentera	315

CARRERANY ESPORTIU: ESCACS

Pere Antoni Bunyola ascendí a segona	22
Campionat de Mallorca per equips	46
Un any més a primera	119

CARRERANY ESPORTIU: FUTBOL

Illes Balears-Malta	23
Futbol de somni: FC Mariense-Ariany	23
Torneig de Futbet de Maria 2003	196
Torneig de Futbet de Maria 2003	220
Torneig de Futbet de Maria 2003	248
Torneig de Futbet de Maria 2003	270

CULTURA

De la figuera a la taula. Receptes de cuina	66
Aspectes de la Guerra Civil a les Illes Balears	82
El festival de danses del món a Maria	126
Les tonades del camp	228

CUINA

Conill amb pebres torrats	139
Aproximació a una copa de vi negre	100
Pomes farcides de carn	100
Pastís de crema i maduixes	101
Caragols amb costelles de proc	269
Llom amb salsa de nous	287

DEMOGRAFIA. TELÈFONS D'INTERÈS

14, 38, 62, 98, 136, 162, 186, 210, 236, 262, 284 i 308

EDITORIAL I SUMARI

2, 26, 50, 74, 122, 150, 174, 198, 222, 250, 274 i 294
--

ELECCIONS MUNICIPALS I AUTONÒMIQUES

Presentació d'en Guillem Ferriol i Negre, com a candidat a batle per Unió Mallorca	99
Candidatures a les eleccions municipals	137
Partit Popular: programa electoral 2003	138
Maria ha millorat amb el PSM-Independents de Maria	140
PSOE: Candidatura i presentació	142
Resultats electorals del passat dia 25 de maig	172
Martí Ferriol, proclamat batle de Maria	176
E poble de Maria, tristament notícia per tot arreu	199

ESCLEROSI LATERAL AMIOTRÒFICA (ELA)

L'Esclerosi Lateral Amiotròfica (ELA)	11
Anar l'ull al bou amb l'ELA	35
Anar l'ull al bou amb l'ELA (II)	65
Anar l'ull al bou amb l'ELA (III)	111
Anar l'ull al bou amb l'ELA (IV)	131
Anar l'ull al bou amb l'ELA (V)	164
Anar l'ull al bou amb l'ELA (VI)	182
Anar l'ull al bou amb l'ELA (VII)	216
Anar l'ull al bou amb l'ELA (VIII)	244
Anar l'ull al bou amb l'ELA (VIII 2a part)	268
Anar l'ull al bou amb l'ELA (IX)	288
Anar l'ull al bou amb l'ELA (X)	312

ESCOLA I EDUCACIÓ

Nadal a l'escola	4
Dia escolar de la no-violència i la pau	40
Jornades Interculturals Vivim Plegats	152
Amb tren a Palma	153
Excursió a Menorca	153
Festa de Fi de Curs a l'Escola	176
Concert de Fi de Curs de l'Escola de Música	178
L'escola d'estiu d'enguany	201
L'escoleta d'estiu ha acabat	246
Festa de les Verges: banyolada a l'escola	275

ESPLAI

Activitats del grup d'Esplai Es Rebrot	30
Hola amics i amigues	116

El grup d'Esplai "Es Rebrot" vos conta les seves darreres activitats d'aquest curs	179
15 anys no es fan cada dia	218

FENT CARRERANY: ACTIVITATS

Concurs de Betlems	3
Assemblea general ordinària: convocatòria	24
Calendari de Fent Carrerany 2003	24
Excursió al castell d'Alaró	27
Rebutis de l'any 2003	27
Calendari de Fent Carrerany 2003	48
Assemblea ordinària de Fent Carrerany	51
Celebració del número 200 de Fent Carrerany	72
Concert del Quartet Balear a l'església	85
Excursió al castell d'Alaró	91
Fent Carrerany a Internet	95
Celebracions del número 200	123
El camí des Correu, la propera excursió	148
El camí des Correu, d'Esporles a Banyalbufar	175
Excursió al Torrent de Pareis	223
Properes activitats de la nostra Associació	272
Properes activitats de la nostra Associació	292
Una taula rodona sobre l'autovia Manacor-Inca	295
Pujada al Massanella	296
Concurs de Betlems	299

FENT CARRERANY: ESPECIAL 200

Salutació del president de les Illes Balears	76
La llarga teringa del carrerany	77
Del treball sempre surt profit	78
Maria pot estar orgullosa	78
Endavant ses atxes	79
Fent Carrerany, més que una revista	80
Anem cap el 300, malgrat la guerra	81
Dos-cents números fent carrerany	81
La petita gesta de Fent Carrerany	82
Fent Carrerany, la veu del poble	83
Globalització i identitat	84
Però encara vull viure... ..	84

FESTES

Les matines d'enguany	5
Festa de Sant Antoni	43
Programa de les Festes de la Mare de Déu	224
Pregó de Maria de la Salut-2002: 50 anys d'evolució	226
Un rock'n'roll diferent	247
Imatges de les festes de Maria	251
Imatges de la fira	272

HISTÒRIA

En Martí Quetglas "Poll" i en Mateu Font i Roig, dos mariandos que lluitaren contra el comte Mal	90
--	----

LA TERRA I ELS SEUS FRUITS:**Apunts de la vida pagesa**

Els empelts d'hivern	20
----------------------------	----

LLUC MATAS

Moixos negres	67
Diumenges de sotana	26
Clotells arranats	125
Ara va de copes	156
El dos d'oros endavant	156
D'abiaix a l'enrevés	183
Fent Punta	213
Rascant bolla	213
Oli i vinagre	239
Tertúlia d'antuvi	239
Sort de la imaginació	264
La lliçó d'haver d'aprendre a viure	287
Arena, cel illiris	314

OPINIÓ

Donant voltes a la llei de Qualitat d'Ensenyament	17
¿Hay alguien que tenga claro en qué consiste en nuevo modelo turístico del govern de les Illes Balears?	66
La Pau-Sa Pau	66
Ja s'han publicat els dos-cents	144
En Cecili Buele, no ha cabut a les llistes?	166
Hi ha qualcú que ho entengui?	166
Des d'una altra perspectiva	188
Un contenidor-ostra	189
Rostres desencisats	212
Obrir les portes al futur	212
Comunicat del PSM-Independents de Maria sobre els darrers esdeveniments a la casa de la vila	214
Necessitat o deliris de grandesa	217
Vivenda digna per a la gent més jove	238
Renous i brutors, parella estable	238
Aclaracions a Pere Sureda	240
Deliris d'un pare o necessitat	240
Resposta a Pere Sureda	241
Un mes d'agost massa calent	241
Volar en altura de preus	264
A cadascú lo seu	265
Les homilies del senyor Pere Sureda	266
Morir en castellà	281
Una altra Àfrica és possible	286
Qui parla de fer mal?	310
És veritat que Espanya va bé?	310
Resposta de Jaume Mestre a Rafel Oliver i dues firmes més	314
Per una Mallorca més ben protegida	316
Assassinada Cecília	317

PATRIMONI CULTURAL DELS NOSTRES CARRERS, EL

III. Plaça Major	8
IV. Carrer de s'Arraval	86
V. Carrer del Pou	180
VI. Quintana Comuna	204
VII. Es Boscarró, Sa Tanca i Carrera Plana	230

PASSANT L'ESTONA...

A Berlín després d'uns anys de la caiguda del mur	6
A la ribera del riu Xúquer, del riu Cabriel i del riu Mundo	154
A Budapest	200

POEMES I GLOSES

La guerra	113
Mediterrània	114
I vengueren dies de pluja	115
A l'hivern dels teus déus	115
A Nostra Senyora de la Salut	269

Miquel Rosselló i Quetglas

2 poemes dedicats a Miquel Jordan de Terrassa	18
A Caty Salom i Parets	41
Poema de la fredor	64
Festa de la pau, camí de Castellitx	64
Mira per tot	64
Dolça Martina, funcionària del jutjat d'Inca	112
A Miquel Jordan de Terrassa	112
Pregària a la Mare de Déu de Maria de la Salut	269

La poesia de l'amo en Llorenç

Carnaval	64
Els pobles que s'armen	65
Quan per les voreres	113
Pasqua	113
Arbre humil	165
Damunt les roques	188
Poema	269
Xafogosa era la calor	315

PORTADES

Concurs de betlems	1
Els Reis Mags. Nevada. Dia de la Pau	25
La neu del Tomir. No a la guerra	49
Portada especial 200	73
Les distincions de Fent Carrerany pel 200	121
Teresetes. Correllengua. Vivim Plegats	149
Camí des Correu. Fi de curs. Martí Ferriol	173
15 anys de Rebrot. Moció de censura	197
Torrent de Pareis. Rock'n'rostoll.	221
Festes i Fira	249
Bunyolada.	272
Pujada al Massanella	293

REPORTATGES

Neu a Maria	27
Ximbombada nostàlgica	68
Crònica del viatge a Conca i envoltants	102
El pla de modernització dels bombers de Mallorca, en marxa	202
Treball de recerca etnomusicològica	297

TEMPS, EL HORARIS DEL TREN

15, 39, 63, 99, 137, 163, 187, 211, 237, 263, 285 i 309

VARIS

Amb un quilo, tu pots salvar una vida	11
Aquestes festes, productes etiquetats en català	19
Salutació nadalenca 2003: Estima Mallorca	21
Per a la millor mare, aquesta carta d'amor	42
Maria, Telefònica, IADSL i la nostra línia	44
Desplaçar-se, anar de vacances i viatjar	45
Reforma a l'ajuntament	46
Estlavi ètic, pràctica ciutadana	53
Carta als nins de Mallorca	55
Amb un quilo, tu pots salvar una vida	63
Sobre el pla d'obres i serveis	69
Na Maria Emilia Arenas Mas, de Colonia del Sacramento (Uruguay)	101
Silenci i oració. Jornades de Corema	113
Maria Antònia Munar rep en audiència a la nova junta directiva de l'Associació de Premsa Forana	119
Carta a la pau	125
AECC: trobada popular a Lluc	144
Un bisbe com n'hi ha pocs, Teodor Úbeda	151
La gran dama de Santa Maria	165
Renovació del conveni entre Premsa Forana i el Departament de Cultura del Consell de Mallorca	167
Notícies de l'Associació Espanyola contra el Càncer	167
Una petita esperança en la creença amb la religió	190
Correspondència entre Miquel Rosselló i Sor Francisca Negre	190
Sopar anual de AECC	267
El Consell de Mallorca invertirà més de 23 milions d'euros als municipis de l'Illa	281
Pressupostos del Pla d'Obres i Serveis	304
Presentació del projecte de desdoblament de la C-715 Palma- Manacor	304

XERRADETA A SES TARRAGONES AMB..., SA

Pere Mestre, des Carreró, carnicer	32
Nadal Ferriol, ferrer d'ofici	56
Jaume Mestre, batle de Maria	92
Catalina Sureda, Violinista	256
Josep Ferriol i Antoni Lluc Mas, membres de la plataforma "Autovia No"	276
Catalina Ribas Mas	300

Altres entrevistes:

Al director general de Política Lingüística, Joan Melià	128
Al rector de la UIB, Avel·lí Blasco Esteve	254